UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Annales Ecclesiastici

Jncipiens ab Anno Redemptoris DCC.XIV. perducitur vsq[ue] ad Annum DCCC.XLII. quo & orta hoc sæculo in Oriente, debellata est penitus Iconoclastia; vt planè qui Tomum hunc Panopliam dixerit aduersus impios Iconoclastas, veritatis scopum attinget, Continet annos C.XXVIII.

Baronio, Cesare

Coloniæ Agrippinæ, 1624

Iesv Christi Annus 821. Paschalis Pap. Annus 5. Lvdovici 8. Mich. Bal. 1. Impp.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15233

Visual Library

quæ deſtruxerant, ne vllus omninò cuiuslibet regionis rem iſtam cognoſceret. Timebant enim ne illis beatum corpus per vim tolleretur ab aliquo.

XXXI. *Sed quia Dominus tantùm ſuæ lucernæ lumen lucere voluit: coram hominibus multis per proxima maris loca degentibus, qui cauſam penitùs neſciebant, dignatus eſt reuelare, quod ſui Martyris intra nauem luciflua membra quieſcerent, qui ex diuerſis locis aduenientes, dum nauis ad portum, vel littora regionum accederet, poſtulabant dicentes: Reuelatum eſt nobis à Domino, quod B. Marci Euangeliſtæ corpus habetis, vnde diuino amore precamur, vt nos ad eum orare ſinatis. Qui cùm ingrederentur, fuſis ad eum orationibus, poſitiſq; muneribus, cum timore reuertebantur, dantes gloriã Deo, atq; dicentes Veneticis: O quàm beati eſtis qui talem ſanctum habere meruiſtis!*

PLVRIBVS REVELATVR CORPVS S. MARCI.

Sed cùm (vt plerique ſtultorum ex talibus dubitare diutiùs ſolent) quidam ex nautis nequaquam beati Marci, ſed cuiuslibet alius corpus portare ſe diceret: volens omnipotens Deus ipſius duritiam coarguere, eumq; illius credulum facere, digna cõtinuò illum damnauit ſententia. Nam arreptus vir ille dæmonio tamdiu vexatus eſt, quouſque ad ſanctum corpus deductus, ſpumans, & ſtridens dentibus, beatum ibidem Marcum iacere confiteretur, ac munus pro ſuis delictis offerret. Qui ſtatim à dæmonio liberatus, & Domino gloriam dedit, & nihil ſe iam de corpore ſacro dubitaturum profeſſus eſt. Verùm quia multa ſunt quæ de virtutibus per eum à Domino Deo factis dicuntur, qualiter ad Venetiam venerit, explicemus.

A DÆMONE PVNITVR INCREDVLVS.

XXXII. *Cùm igitur nautæ ad Iſtriam perueniſſent, diuerterunt ad vrbem quamdam quæ appellatur Humacum: timebant enim redire ad ſua, quia Iuſtinianus Dux eorum vehementiſſimè contra illos erat iratus, pro eo quod iuſsionem ſuam repudiantes, ad Alexandriam ire præſumpſerunt. Qui tamen miſſa ad eum legatione dixerunt: Confitemur peccatum noſtrum, & erubeſcimus, quia ſumus tanquam rebelles inuenti: ſed Dominus teſtis eſt, quomodo magis inuiti, quàm ſponte hoc fecimus. Ecce enim habemus corpus beati Marci Euangeliſtæ: Si Dominus noſter gratiam ſuam nobis reddens, promittat nequaquam inferre moleſtiam nec in corporibus, nec in rebus noſtris; adducimus eum illi. Sin autem aliter, diuertemus in aliam regionem. Ad hæc Iuſtinianus Dux valde gauiſus ait: Si iſtud quod aſſeritis verum eſt, reuertamini in pace, quia ſi talem theſaurum adducitis, non ſolùm illis malum non inferam, ſed etiam filios meos vocabo. Accepto igitur nautæ verbo, Venetiam redeunt, cumq; ad portum Oliuolenſem veniſſent, egreſſus cum crucibus Vrſus Epiſcopus loci illius, & omnibus miniſtrorum ordinibus, indutis ſacerdotalibus tunicis, reuerentiſſimè corpori obuiam; ſuſcipientesq; illud, duxerunt ad palatium ducis, vbi dum per cœnaculi ſcalam aſcenderent, tãta agilitate pallium, quo corpus erat opertum, cùm eſſet tranquillitas, mouebatur, quanta vix aura venti mouere poterat: Sed & miniſtris, qui eum portabant, fiebat ſubitò pondus grauiſsimũ, & immobile, & iterũ ſubitò tantùm leue, vt nihil ſentire ſe dicerent. Accepto igitur corpore Dux, repoſuit illud in cœnaculi loco, qui apud eum palatiũ vſq; ad præſens tempus monſtratur, ordinatis cantoribus ac miniſtris qui ibidem Deo laudes referrent, inter quos cuſtos ille Stauratius primus erat. Sed & Theodorus presbyter anno ſequenti cũ ſuis aduenit. Porrò Dominicus ille monachus ad propria remeauit.*

DELATVM VENETIAS CORPVS S. MARCI.

XXXIII. *At verò Iuſtinianus Dux cùm ſuprà beatum corpus Eccleſiam vellet conſtruere morte præuentus eſt, cuius germanus Ioannes vir Deo dilectus Ducatum ſuſcipiens vicem eius expleuit: conſtruxit namq; iuxta palatium elegantiſsimæ formæ baſilicam, ad eam ſimilitudinem quam ſuprà Domini tumulum Hieroſolymis viderat. Quam etiam multis ac varijs iuſsit depingi coloribus, vbi & arcanis tabulis venerabile corpus conditum honore digniſsimo poſuit. In eo fiunt orationes ipſius, & multa beneficia præſtãtur Chriſto credentibus, maximè autem, & plurimi à dæmonijs liberantur. Cuius glorioſa tranſlatio celebratur pridie Kal. Februarij. Regnante Domino noſtro Ieſu Chriſto, cui eſt honor, & gloria in ſæcula ſæculorum. Amen* hactenùs ibi.

ECCLESIA S. MARCI ÆDIFICATA.

Cùm autem ingentem adeò theſaurum Veneti eſſent adepti: vt cautè eum cuſtodirent, omnem adhibuerunt induſtriam. Sciebant enim Francos, penes quos erat in Occidente ſumma vis atque potentia, Sanctorum corporum cupidiſsimos, venari ea, iamque ex Italia complura ipſorum in Gallias tranſtuliſſe. Ne quid igitur eiuſmodi pati cogerentur inuiti: ita in ſumptuoſa recens erecta baſilica eadem ſacra pignora collocarunt, vt vbi locorum in ea poſita eſſent, penitùs ab alijs fuerit ignoratum. Cùm tamẽ certo ab omnibus ex maiorum aſſertione tradatur, ipſe eãdem ſanctã baſilicã contineri.

IESV CHRISTI
Annus 821.

PASCHALIS PAP. Annus 5. LVDOVICI 8. MICH. BAL. I. IMPP.

OCTINGENTESIMVS vigeſimus primus annus Redemptoris numeratur Indictione decimaquartâ, quo à Paſchali Romano Pontifice [a] corpus S. Cæciliæ virginis & martyris, ipſa reuelante, repertum eſt aureis velatum indumentis ſanguine adhuc infuſis. quod inuentum ſimul cum corporibus ſanctorum Martyrum Valeriani eius ſponſi, Tiburtij, Maximi, necnon Vrbani atque Lucij Romanorum Pontificum tranſtulit in Eccleſiam eiuſdem ſanctæ Cæciliæ nomine nuncupatam, quam & plurimis donis auxit. At quomodo iſta ſe habuerint, ab Anaſtaſio Bibliothecario enarratam audiamus hiſtoriam. Continet iſta Codex Vaticanus acceptus è Cauenſi monaſterio Ordinis ſancti Benedicti, in quo ſunt nonnulla quæ in alijs deſiderantur, & inter alia iſta quæ ſequuntur. I.

[a] Sigeb. in Chron. hoc anno.

DE INVENTIONE CORPORIS S. CÆCILIÆ.

Chriſti omnipotentis Domini famulus Paſchalis Pontifex maximam Eccleſiarum Dei curam & ſolicitudinem diligenter gerens, quadam die cum orationis ſtudio ad ſanctæ Dei virginis Chriſtiq; Martyris Cæciliæ Eccleſiam adueniret, nimia iam quaſſatam ſenio eamq; mœnia à fundamentis ruitura videns, quod per olitana tempora vetuſtate marcuerant: magno ſtudio & opere eandem in loco nouam Eccleſiam in meliorem quàm anteà fuerat formam ſtruere cœpit. Inter hæc accidit, quod prætereundum minimè exiſtimauimus. Dum quadam die ad beati Petri principis Apoſtolorum Eccleſiam pergeret, quatenus apud eumdem beatum Apoſtolum ſolito more vigilias celebraret, & ante eiuſdem Confeſsionem Dominicas laudes reſidens decantaret: ſubitò depreſſus ſopore, vidit adſiſtentem ſibi virginali aſpectu puellam Angelico aſpectu decoram; taliaq; ipſam ſibi locutionis affamina protuliſſe: Multas tibi gratias ago, quod ad incertam famam quam de me ſparſam fruſtratorijs relationibus peruulgatam aures accommodare reliquiſti: quippe qui tantò penes me fuiſti, vt proprio loqui inuicem ore valeremus. Hæc tamen ſæpè fatus Pontifex diligenter audiens, ſtudiosè requirere cœpit, quæ eſſet ipſa, quæ talia illi verba diceret, vel quo nomine vocaretur. Cui illa reſpondit: Si nomen inquiris, Cæcilia famula Chriſti vocor. Ad quam ſummus Pontifex: Quomodo hoc credere poſſum, cùm quod olim famã relatum ſit, quatenus eiuſdem venerabilis Chriſti Martyris Cæciliæ corpus ab Aiſtulpho Longobardorum Rege hoſtiliter Romam obſidente furto eſſe per eius homines ſublatum? II.

PASCHALIS RESTITVIT ECCLES. S. CAECIL.

S. CAECIL. APPARITIO FACTA PASCHALI.

Cui venerabili Pontifici iſta intimanti omnipotentis Dei famula Cæcilia dixit: Quod me deſiderabant & vt me inuenirent Longobardi quæſierunt; omninò verum eſt. Sed Domini mei Ieſu Chriſti opitulatione, & Dominæ ſanctæ Dei Genitricis ſemper Virginis Mariæ auxilio me neq; inuenire, neq; deportare longiùs valuerunt. Et ideo ſicut quærere me cœpiſti, vt inuenires, aſsiduo labore non deſinas incumbere, quia D. Ieſu Chriſto pro cuius amore & honore paſſa ſum placuit, vt tu me inuenias, & in Eccleſiam quam nouiter inſtruxiſti, recondas. Et hæc dicens, ab oculis aſpicientis ſublata eſt. III.

Tunc idem venerabilis Pontifex matutinalibus laudibus abſolutis, pro tam certo & indubitabili reuelationis indicio cœpit hac illac operoſius quærere, vbi ſacratiſsimum eius corpus iaceret humatum. Quod, tribuente Domino, ſolicitè quærens, reperit in cœmeterio Prætextati ſitum foris portam Appiam, aureis illud veſtitum indumentis vnà cum corpore venerabilis ſponſi ſui Valeriani, pariterq; linteamina Martyris illius ſanguine plena, quando ab impio percuſſa carnifice Chriſto in cælo regnante Martyr eſt conſecrata. Quibus linteaminibus ſanguis ſanctæ Martyris tertio à carnifice percuſſæ eſt abſterſus, quæ ad pedes eius reperta ſunt, ea cuncta ſuis manibus tractans Paſchalis Pontifex collegit, & cum magno honore intra muros huius Romanæ Vrbis, in Eccleſiã eiuſdem

REPERTVM CORPVS S. CÆCILIÆ.

Martyrum [illegible] dedicatam, ad laudem & gloriam omnipotentis Dei, eiuſdem Virginis corpus cum cariſſimo Valeriano ſponſo & Tiburtio & Maximo Martyribus, nec non Vrbano & Lucio Pontificibus [illegible] Martyribus ſub ſacroſancto altari collocauit. hæc Anaſtaſius huius ſæculi ſcriptor. Sed vnde iſta ipſe? non aliunde quam ob eiuſdem Paſchalis Papæ litteris Apoſtolicis, quibus totius rei geſtæ ſeriem prodit. Extant ipſæ in Vaticana bibliotheca*, quas ne ſit quod deſideres (licèt ſatis tibi ad rei geſtæ cognitionem eſſe poſſint, quæ ex ipſo Anaſtaſio ſunt recitata) hic tibi eas reddendas exiſtimauimus, quamuis mendis obſitas vt in antiquis accidit. ſic enim ſe habent, omiſſo exordio præponi ſolito litteris Apoſtolicis.

Bibl. Vat. [illegible] & alia [illegible]

IV. *Cum ſumma Apoſtolica dignitatis apex in hoc diuino perſpectu [illegible] dignoſcitur perfulgere, cum in exercendis Dei laudibus impenſius ſtudebit exhibere* certamen: Ad hoc & in ancla nobis eiuſdem Apoſtolica paſtoralis compulſi ſolicitudinis cura, quæ ad ſtabilitatem piorum pertinere dignoſcitur locorum, vbertim promulgare, & Apoſtolica inſtitutionis cenſura confirmare. Et quia cõuenit noſtro Apoſtolico moderamini, vt diuerſa corpora Sãctorum, quæ diu inculta iacuerunt, cum ſumma vigilantia ob honorem omnipotentis Dei intra huius almæ Vrbis clauſtra honeſtè cõgregare, inter quos & corpus beatæ Cæciliæ Martyris, peruigiles omnino inquirere deberemus: Et quia iamdudum fama inter quoſdam vulgauerat, quod eiuſdem B. Cæciliæ corpus ab Aiſtulpho Longobardorum Rege furtim fuiſſet ablatum: idcircò penè ablationis obtentu poſtponere credebamus. Vnde tamen Domini annuente clementiâ, quadam die dum ante Confeſſionem beati Petri Apoſtoli pſallentium, matutinali luceſcente Dominicâ, reſidentes obſeruaremus harmoniam: ſopore in aliquo corporis fragilitatem aggrauante, aſtitit nobis puella pulcherrima, virginali aſpectu & habitu decora. Et talia nobis, intuens, ait: Multas tibi gratias referimus quod* cunctamen, quod in medium appoſueras, fruſtratoriis relationibus peruulgatus ſine cauſa, reliquiſti: quia tanto penes me appropinquaſti, quod ore proprio loqui communiter valeremus.*

*conamẽ

PASCHALIS PP. LITTERAE APOST. DE INVENT. S. CAECILIAE CORPORIS ET ALIORVM.

*certamẽ

V. *Et dum à nobis diligenter interrogata fuiſſet, tu quis es, & quod eſt nomen tuum, quæ talia, me* præmonendo, conaris? Reſpondit: Si de nomine quæris, Cæcilia, inquit famula Chriſti vocor. Cui ſubiungens dixi: Quomodo hoc credere poſſumus, cùm olim famâ relatum ſit, quod idem ſacratiſſimæ Martyris corpus à Longobardis inde fuiſſet ablatum? Quæ ita reſpondens dixit: Veritas eſt, quod me multùm deſiderauerunt, & quæſierunt: ſed gratia Domini mea ſemperq; Virginis Dei Genitricis Mariæ affuit, quod nec me inuenire nec me deportare ſicut voluerant, hinc longius patuerunt. Sed ſicut cœpiſti,* perge, & ſicut operaris, indeſinenter operare, quia omnipotenti Deo me tibi placuit reuelare. Et corpus meum cum aliis corporibus ſanctis quæ ſunt iuxta me recondita, in Titulo quem nuper reparari mandaſti, recondere ſtude intra muros Vrbis. Et hæc dicens, abſceſſit.*

*præſumendo

SE PRODIT CÆCILIA PASCHALI.

*perage

Tunc etenim pro huius reuelationis manifeſtatione, omni poſtpoſitâ difficultate, incunctanter & abſque ambiguitate ipſius venerabilis virginis corpus inquirendum decreuimus. Qui & annuente Deo, eiuſq; ſolito adiuuamine properantes in cœmeterium S. Sixti ſeu Prætextati, ſitum foris portam Appiam (ſicut in ſacratiſſima illius paſſione manifeſtè narratur) inter collegas Epiſcopos in aureis indumentis cum venerabili ſponſo reperimus. Vbi & linteamina, cum quibus ſacratiſſimus ſanguis eius abſterſus eſt de plagis, in quibus ſpiculator trina percuſſione crudeliter ſe geſſerat, ad pedes beatiſſimæ virginis in vnum reuoluta, plenaq; cruore inuenimus. Quæ omnia noſtris manibus* attrectantes, cum venerabili corpore honeſtè intra muros huius Romanæ Vrbis induximus.*

CORPVS S. CAECILIAE INVENTVM.

*inceſſerat

*pertractantes

VI. *Pro cuius deſiderabili* dilectione Titulum, quem pia deuotionis affectu S. Papa primus Gregorius doctor eximius dicauerat, laxatum exiſtentem, Dei annuente clementiâ, in meliorem ſtatum à nouis fundamentis fecimus reſtaurari, & ad honorem omnipotentis Dei eiuſdem virginis corpus cum cariſſimo ſponſo atq; Tiburtio & Maximo Martyribus, necnon Vrbano & Lucio, vtriſq; Pontificibus, ſub ſacro altari beati Andreæ Apoſtoli dedicantes collocauimus* †. Erat (vt audis Lector) primarium altare Tituli S. Cæciliæ à S. Gregorio qui Eccleſiam conſecrauit, in honorem S. Andreæ Apoſtoli dedicatum: nam erga ipſum S. Apoſtolum fuiſſe S. Gregorium amore propenſiſſimũ, quę dicta ſunt ſuperiori tomo ſignificant. Pergit verò Paſchalis, de monaſterio Titulo itidem S. Andreæ & aliorũ SS. iuxta eandem Eccleſiam a ſe erecto illis ſubiungens:

*devotione

TITVLVS RESTAVRATVS.

Alia lectio inferius non in ſuo loco poſita: Sub altare ſupradicti Apoſtoli corp.

Ibiq; ad laudem Creatoris inſtaurata monaſterio [illegible] Andreæ Apoſtoli & Gregorii Confeſſoris, nec non [illegible] ctarum virginum & Martyrum Agathæ & Cæciliæ ipſa Eccleſia in loco qui dicitur Colliſ iacentis. In quo monachorum [illegible] uentium congregationi vnanimi conſiliamus pro quotidianis laudibus & proſidiſidio, & luminarium continuatione, [illegible] & ſtipendio monachorum diu noctuq; Domino Deo noſtro [illegible] ne debita perſoluendis, &c.* quæ ſequuntur ſpectant ad alia Paſchalis opera, quibus alia religioſis locis conſuluit, [illegible] Hoſpitali S. Peregrini poſito apud S. Petrum. *Quæ omnia* (inquit qui exſcripſit) *in Epiſcopali libro plenariter continetur.*

Huius autem tranſlationis memoriam teſtatam [illegible] reliquit idem Paſchalis Papa poſitâ ante [illegible] ferius in Confeſſione in marmorea tabula huiuſmodi inſcriptione:

† *Hanc Fidei zelo Paſchalis primus ab imo*
Eccleſiam renouauit. Dum corpora ſacra requirit,
Eleuat inuentum venerandum Martyris almæ
Cæciliæ corpus. Hoc illud marmore condens.
Lucius, Vrbanus huic Pontifices ſociantur.
Vosq; Dei teſtes Tiburti, Valeriane,
Maxime cum dictis conſortia digna tenetis.
Hos colit egregios deuotè Roma patronos. Crux [illegible] eadem tabula inter iſtos verſus ſculpta frangens [illegible] ipſos.

VII. Quanto autem decore & munificentiâ locum illum ipſe Paſchalis Pontifex exornarit, idem qui ſuprà Anaſtaſius, qui cuncta etiam oculis vidiſſe potuit, vtpote eiuſdem ſæculi ſcriptor, narrat. Sed antequam eadem [illegible] quæ in eiuſdem Eccleſiæ abſide Sanctorum imaginibus muſiuo opere exornata, eiuſdem Pontificis extant carmina deſcribamus; quamuis (vt conditio ferebat temporis) in culto loco ſint ipſa parum exculta & exarata, aurea penè ipſa, ſed pietate decora, quæ ſic ſe habent:

Hæc domus ampla micat, variis fabricata metallis.
Olim quæ fuerat confracta ſub tempore priſco,
Condidit in melius Paſchalis Præſul opimus.
Hanc aulam Domini firmans fundamine claro,
Aurea gemmatis reſonant hæc Dyadema templa.
Lætus amore Dei hic coniunxit corpora ſancta
Cæciliæ & ſociis rutilat hic flore iuuentus.
Quæ prius in cryptis penſabant membra beata,
Roma reſultat ouans ſemper ornata per æuum.

IX. In vertice autem ipſius abſidis arcus eiuſmodi eodem opere habetur ſignum litteris intextis expreſſum, quo Paſchalis nomen inſcribitur, P S antea de [illegible] viſum. Primus enim id ge- $\overline{CAL}$ nus ſigni [illegible] ſus eſt Paſchalis à Carolo & Ludouico Imperatoribus, qui eiuſmodi vſi ſignis reperiuntur. Riſimus [illegible] Gregorio Papæ primo, vel anteceſſoribus Romanis Pontificibus pro inſignibus ſcuta tribuunt (vt nunc moris eſt) diuerſis imaginibus picta, cum eorum vſus longè recentior ſit.

TITVLI [illegible]

Quod verò ad eiuſdem Eccleſiæ ornamenta pertinet, Anaſtaſius narrat, ſed primùm de monaſterio illa [illegible] *Pro quorum SS. honore idem venerabilis Pontifex Paſchalis conſtruxit monaſterium ſub nomine virginum & Martyrum Agathæ & Cæciliæ, iuxta ipſam Eccleſiam, in loco qui dicitur Colliſ iacentis, in quo monachorum Deo ſeruientium Congregationem pro quotidianis laudibus in præfato Titulo S. Cæciliæ die noctuq; omnipotenti Deo decantandis conſtituit. Pro quorum ſubſidio & luminum concinnatione, & vtilitate & ſtipendiis monachorum [illegible] pſo pia deuotione addicti ſunt redditus, ſiue ex agris ſiue ex [illegible] atq; domibus, & ruſtica familia, ſicut in [illegible] pro nominata monachorum Congregatione [illegible] confirmauit.*

X. *Quin etiam idem ſanctiſſimus Præſul amore venerabilium Sanctorum, eius Eccleſiæ abſidem muſiuo opere decorauit [illegible] rium fecit miræ magnitudinis ex argento [illegible] tas & quinq; & vncias octo. Propitiatorium [illegible] ſiue Confeſſionem interius exteriuſq; ex laminis argenti [illegible] in modum perſiſtentis [illegible] & vncias .. Ad ſacrum verò eiuſdem virginis corpus [illegible]*

gnem ex argenteis laminis penſantem libras nonaginta quinque. Fecit etiam ante veſtibulum altaris regularem veſtitum ex laminis argenteis & columnas duas, vbi & poſuit arcum vnum, & gamaditas duas penſantia omnia hac ſimul libras centum & ſemis. Obtulit ſuper ipſam imagines ex argento deauratas tres, penſantes ſimul libras quadraginta tres et ſemis. Fecit ſæpefatus Præſul ſuper arcum eiuſdem Eccleſiæ calices maiores ex argento numero viginti ſex, penſantes ſimul libras centum nouem & ſemis. Item vbi ſuprà obtulit canistra ex argento duo penſantia libras duas & vncias nouem. Gabatham ex auro puriſsimo penſantem libras tres, alias gabathas ex argento tres penſantes libras quinque. Thuribulum ex argento deauratum penſans libram .... vnam.

XI. *Hic item benigniſsimus Pontifex obtulit veſtem de blatthi Byzanteo habentem in medio tabulam de chryſoclauo cum hiſtoria qualiter Angelus beatam Cæciliam, Valerianum & Tiburtium coronauit, cum periclyſi de chryſoclauo mirâ pulchritudine exornatam. Fecit ibidem & veſtem de fundato alythino, habentem in circuitu periclyſim de holoſerico. Et ob amorem eiuſdem imaginis fecit aliam veſtem de fundato purpureo, habentem in medio Crucem ex auro textam & comptè decoratam, ſic in dicto altari obtulit veſtem aliam ſigillatam cum roſulis, habentem in medio Crucem de blatthi cum periclyſi de blatthi Byzanteo pulcherrimè ornatã. Obtulit & in prænominato altari veſtem de quadraplo.*

Idem venerabilis Pontifex fecit ibidem vela alythina, pendentia in circuitu altaris quatuor, habentia Cruces & gammadias de fundato & quadraplo. In arcella verò vbi venerabile caput eiuſdem virginis condidit, fecit veſtem paruam de Tyrio cum periclyſi de blatthi. & obtulit vbi ſuprà veſtem de fundato praſino, item aliam veſtem de ſtauraci cum periclyſi de chryſoclauo. & veſtem de blatthi cum periclyſi de chryſoclauo. Quod de capite Cæciliæ in arcella (vt ait) poſito habet hic auctor: neſcimus quomodo acciderit, vt idem corpori redditum fuerit. Siquidem coniunctum corpori caput ipſum, nuperrimè (vt dicetur) inuentum eſt, ſed ſuo loco, caput, legendũ corpus. pergit rurſum idem Anaſtaſius:

XII. *Fecit & in iam dicta Eccleſia vela Tyria cum periclyſi de blatthi Byzanteo numero decem. Item vela praſina cum periclyſi de chryſoclauo numero quatuor. Obtulitq; vela alythina numero tria, ſimulq; vela de fundato parua cum periclyſi de blatthi numero duo; pariter vela Tyria cum periclyſi de fundato duo. & ſuper arcus præfatæ Eccleſiæ vela de fundato numero duodecim. & de quadraplo quatuordecim. & inter arcus presbyterij vela parua cum periclyſi de blatthi Byzanteo numero duodecim. Fecit & in ingreſſu eiuſdem Eccleſiæ cortinã maiorem de quadraplo & ſtauraci pulcherrimè exornatam.* hactenus ibi.

At quid acciderit his diebus, cùm tomum hunc Annalium prælo propediem ſubijciendum recognoſceremus in Tuſculano morantes apud Sanctiſsimum D.N. Clementem Papam VIII. exigit opportunitas ac dignitas argumenti, vt hic deſcribamus.

XIII. DE INVENTIONE CORPORIS S. CÆCILIÆ.

Cùm enim eiuſdem Tituli S. Cęcilię presbyter Cardinalis Paulus Sfondratus, nepos ſanctæ memoriæ Gregorij XIV. Rom. Pont. poſt exornatam à ſe eandem Eccleſiam, adijceret animum ad Confeſsionem ipſius nobiliùs illuſtrandam, atque locupletandam, delectis Sanctorum reliquijs ſummâ induſtriâ perquiſitis, & in vrnis argenteis pluribus magni pretij collocatis, vt eas ibi reconderet, ſed non caperet locus patens inter altare & Confeſsioné, neceſſe habuit ſpacium dilatare. Quod dum fieret, vetus excauatum foramen detegitur peruium ad corpus S. Cæciliæ, per quod (vt aliàs ſuperiùs diximus) ſoleret fidelium pietas dimittere ſudariola, quæ tactu ſepulchri Martyris haurirent gratiam ſanitatum. Sicque per ipſum inuentum eſt pariter venerandum ſepulchrum illud, quo claudebatur ſacrum corpus inſignis virginis atq; Martyris Cęcilię, de qua inſcriptio foris poſita, certam & exploratam in omnibus fidem faciebat.

XIV. PONT. NOTA FIT INVENTIO S. CÆCILIÆ. [a] Ioan. 20

Quid tum ille? exemplo [a] Ioannis, qui etſi cucurrit citiùs Petro, & priùs venit ad monumentum, abſtinuit tamen ab ingreſſu ſepulchri, deferens Apoſtolico culmini perueſtigationem ipſius: munitâ mox capsâ ſigillis, cucurrit feſtinus in Tuſculanum ad ſummum Pontificem, vt de tanto inuento theſauro ipſum præſens redderet certiorem. Laborabat ipſe ſanctiſsimus Clemens acrioribus podagræ doloribus, & licet nullum ad audientiam mitteret, vbi tamen eius aduentus cauſam cognouit, ſtatim præſentem adeſſe voluit, & audire cuncta quę facta eſſent. quibus magnâ animi delectatione perceptis, ex eo tamen doluit & ingemuit, quod eo detineretur ex mala valetudine impedimento, & non valeret (quod maximè optaret) ad inuiſendam & ſalutandam tantam Martyrem properare. Sed ceſsit impedimentum iſtiuſmodi meo lucro: etenim me tanto licèt munere indigniſsimum præmiſit explorare & adorare venerandum Cæciliæ corpus. Sicque nullâ penitùs interpoſitâ morâ, eâdem celeritate quâ venit, rediens & ipſe eâdem die Romam, ſimul ad ipſum Titulum ſanctæ Cæciliæ ſummo veſpere læti peruenimus.

XV. ARCA CUPRESSINA ILLÆSA SERVATA.

Vidi quę in marmoreo monumento poſita erat arcam cupreſsinam, quâ ſacra membra Cæciliæ claudebantur, operculo ductili clauſam, eamdemque modicè læſam: vt vehementer fuerim admiratus, quomodo poſt octingentos ſeptuaginta octo annos, potuerit arca lignea, humectante illam marmoreo ſui naturâ ſepulchro, ſubtus terram abſque vlla aëris participatione locata, ita integra & illæſa ſeruari, & non penitùs tantâ humiditate laxata, iam diſſoluta marcuerit, ſed fortis, ſolidaq; perſtiterit, vt abſque læſione tangere, contrectare, amplexari quis eam pro arbitrio poſſet & ſtringere, integrum adhuc vſum ipſo eius operculo ductili retinente, vt ad oſtenſionem duci poſſet pariter & reduci: quod ſæpè ſæpiùs fieri contigit pluribus diebus illis, quibus antequàm eodem in loco, in Confeſsione iterum conderetur, dum idem venerandum corpus intùs clauſum quamplurimi videre cuperent, & venerari.

Cùm nos iſta de lignea arca nõ ſine magna admiratione vidiſſemus: ad id quod intus detinebatur ſacrum Martyris corpus intuendum deuenimus. Ac planè, ſecundùm illud Dauidicum: *Sicut audiuimus ita & vidimus in ciuitate Domini virtutum, in ciuitate Dei noſtri.* Etenim vt à Paſchali Papa inuentum & reconditum fuiſſe legimus (& ſuperiùs recitauimus) venerandum Cæciliæ corpus, ita inuenimus, nempe ad pedes eius quæ fuerant madida ſanguine vela; & ſerica fila auro obducta quæ viſebantur, iam vetuſtate ſolutæ veſtis illius auro textę, cuius idem Paſchalis meminit, indices erant.

XVI. SITVS CORPORIS S. CÆCILIÆ IN SEPVLCHRO.

Alia verò ſupra Martyris corpus ſerica, leuia tamen velamina poſita, ipſaq; depreſſa ſitum ipſum & habitudinem corporis oſtendebant. Viſebaturque (quod admiratione dignum erat) non vt aſſolet, in ſepulchro reſupinum poſitum corpus, ſed vt in lecto iacens honeſtiſsima virgo ſupra dextrum cubare latus, contractis nonnihil ad modeſtiam genibus, vt dormientis imaginem redderet potiùs quàm defunctæ, ipſo ita ad inſinuandam omnibus virginalem verecundiam compoſito ſitu corporis; adeò vt (quod æquè mirandum) nemo quamuis curioſus inſpector, auſus omninò fuerit virgineum illud detegere corpus, reuerentiâ quadam inenarrabili repercuſſus, perinde ac ſi cœleſtis ſpõſus aſsiſteret vigilans cuſtos dormientis ſponſæ, monens & minans [b]: *Ne ſuſcitetis, neq; euigilare faciatis dilectam donec ipſa velit.* Vidimus, cognouimus, & adorauimus. Die verò ſequenti illuceſcẽte, ſuper eandẽ Confeſsionem obtulimus Deo in memoriam & honorem tantæ virginis & Martyris & aliorum cõditorum ibi Sanctorum ſacrificium Miſſæ: inde verò ad ſummum Pontificem, qui miſerat, reuerſi in Tuſculanum, ſingula viſa retulimus. [b] Cant. 5.

XVII. PARAT SOLEMNEM REPOSITIONEM CLEMENS PAPA.

Audiuit ipſe cuncta magnâ animi voluptate, ſimulque de ſolemni mox cogitare cœpit repoſitione eiuſdem venerandi corporis in Confeſsione, quam non per alium quempiam quantãuis dignitate pollentem, ſed ipſe celebraturus eſſet ſolemniſsimâ pompâ. Condicitur certa dies, ipſe natalis eiuſdem Cæciliæ virginis. Interim de parãdo pretioſiori loculo cogitans, aureum facere meditatur, ſed diſſuaſus, eò quòd impijs effoſſoribus ſepulchrorum illecebræ aurum eſſe ſolęret, argenteam prægrandem, quę ipſam etiam integram cupreſsinam caperet, arcam fabricari mandauit. In qua elaboranda, inſtar Beſelehelis inſpi-

rati diuinitùs enituit induſtria excellentis opificis: qui velut alterum cœlum corpori, cuius eſſet in cœlo anima, fabricans, thecam illam ſtellis auri fulgore micantibus exornauit. eſt pretium eius quatuor millium trecentorum nonaginta duorum aureorum, in qua eiuſmodi poſita eſt foris inſcriptio:

CORPVS S. CAECILIAE VIRGINIS ET MARTYRIS A CLEMENTE VIII. PONT. MAX. INCLVSVM ANNO M. D. IC. PONTIF. VIII.

Intus verò in argentea lamina ab eiuſdem Tituli dicto ſæpè ſuperiùs Paulo Cardinali presbytero totius rei geſtæ ſeries ita deſcripta fuit:

XVIII. INSCRIPTIO INFRA SEPVLCHRVM POSITA. *Hic requieſcit corpus S. Cæciliæ virginis & Martyris, quod à Paſchali primo Pont. Max. ipſâ reuelante, repertum, & in Eccleſiam trãſlatum, & ſub hoc altari vnà cum corporibus SS. Martyrum Lucij & Vrbani Pontificum, necnon Valeriani, Tiburtij & Maximi reconditum, iterum poſt annos ferè octingentos, Clemente VIII. Pontifice Max. cum iiſdem SS. Martyribus lucem aſpexit die 20. Octobris, anno Dominicæ Incarnationis M. D. IC. Cuius ſanctæ virginis corpus prædictus D. N. Papa Clemens veteri lignea capſâ in qua iacebat, argenteæ incluſa, intactum, immutatumque, hoc eodem loco, in quo fuerat collocatum, poſt peracta Miſſarum ſolemnia maxima cum deuotione & lachrymis, toto ſpectante populo, repoſuit XXII. Nouembris, ipſo feſto virginis die M. D. IC. Ad cuius latus in alia ſeorſum capſa prædicti tres Martyres Valerianus, Tiburtius, & Maximus requieſcunt. Necnon ſub ipſo virginis corpore in alia ſimiliter arca prædicti duo Martyres ac Pontifices Lucius & Vrbanus, prout à Paſchali Pontifice omnes in ijs conditi ſunt.*

Ego Paulus Tituli S. Cæciliæ S. R. E. presbyter Cardinalis Sfondratus, cui licèt miſerrimo peccatori prædicta corpora, quæ diuturnitate temporis ferè in tenebris iacebant, & inuenire, & videre, & venerari à Deo optimo Maximo datum eſt, memoriam hanc hiſce litteris conſignaui. ita inſcriptio in ſepulchro poſita. cœptam verò iam hiſtoriam proſequamur.

XIX. CLEMENS P. INVISIT INVENTVM CORPVS S. CÆCILIÆ. Interea verò cùm idem ſummus Pontifex incolumis rediiſſet è Tuſculano: adiuit vnà cum S. R. E. Cardinalibus ipſam Eccleſiam S. Cæciliæ, vt eiuſdem virginis atque Martyris inuiſeret, ac veneraretur ſacra pignora: vbi cùm adeſſet, educto operculo, cupreſſinæ illius capſæ, venerãdum quoque Angelis Sanctiſſimæ ipſius corpus, iis quæ diximus (vt poſitum fuerat à Paſchali Pont.) opertum velis vidit, & veneratus eſt, atque ei tunc quam ſciret omni auro, gemmisque eſſe gratiorem oblationem, preces obtulit, vnà cum lachrymis oblationis cordis indiciibus; necnon in honorem Martyris incruentum Chriſti Corporis ſacrificiũ, reliqua ſolemniori ritu impleturus religionis officia, ipſo qui proximè adeſſet die natali Martyris. Iſta tunc fuere læta virgini digna tanto Pontifice munera.

MODESTIA PON. COMMENDATA. Sed eius plurimum in eo commendata modeſtia fuit, quod inuitatus licèt, noluit reductis velis, nudum virginis corpus quantumlibet exiccatum inſpicere, cui eſſe videretur loco ruboris cuſtodis verecundiæ virginalis, ſanguis aſperſus; ſatis ad fidem eſſe ſciẽs, membra ſingula cognouiſſe per ſuperpoſita vela, atque vidiſſe à prædeceſſore inſcripta ſepulchro atque deſcripta diplomate ſignacula illæſa reperta, atque diuinitùs conſeruata. Veneratus eſt pariter poſt hæc ſanctiſsimos prædeceſſores Pontifices Vrbanum & Lucium, necnon Valerianum, Tiburtium, atque Maximum Martyres in eadem Confeſſione reconditos, tunc ipſi ad breue temporis ſpacium, amoto operculo, demonſtratos.

XX. SOLEMNIS REPOSITIO S. CÆCILIÆ CORPORIS. Vbi autem exoptata aduenit dies natalis eiuſdem S. Cæciliæ, ipſe Pontifex vnà cum ſacro Senatu, ipſo Collegio Cardinalium præſto fuit, atque etiam celebri pompa, ritu ſolemni ſacroſanctum Miſſæ ſacrificium obtulit. Quo ſummâ religione perfuncto, miniſterio diaconorum adiutus, arcam illam argenteam iam antè conſecratam, detulit in Confeſsionem, in eaque cupreſsinam illam, quæ venerandum corpus virginis & Martyris Cæciliæ continebat, conſuetis adhibitis precibus, collocauit, atque intra lapideum monumentum vtrumque ſtatuit compoſitum claudit. Dicẽda adhuc plurima eſſent de miraculis [illegible], quibus magno populi concurſu eadem frequentatur Eccleſia, editis: ſed quod longiori ea indigeant narratione, nec abutenda nobis eſt licentia conceſſæ digreſſionis: hæc ſatis ſunto.

a Audiant manſueti & lætentur; b Confundantur autem & conuertantur retrorſum omnes qui oderunt Sion, impij Nouatores, apoſtatæ, Hagiomachi conſortes Apoſtatæ Iuliani, quem vnà cum ipſis Theologorum ſummorum vertex Gregorius c eiuſmodi exagitat [illegible]: *Tu nec victimas pro Chriſto cæſas veritus es? Non magnos pugiles extimuiſti, Ioannem illum, Petrum, Paulum, Iacobum, Stephanum, Lucam, Theclam, eos qui & poſt illos & ante illos periculis [illegible] obiecerunt? qui cum igne & ferro, & beſtiis, & tyrannis, & præſentibus malis & denuntiatis, veluti in alienis corporibus, immo vt corporum expertes, dimicarunt. Cur? ne pietatem vel tantillum proderent. Quibus præclari honores & feſta conſtituta ſunt; à quibus dæmones propelluntur, & morbi curantur; quorum [illegible] nes, & prædictiones, quorum vel ſola corpora idem poſſunt, quod animæ ſanctæ, ſiue tangantur, ſiue honorentur; quorum vel ſolæ ſanguinis guttæ, atque exigua paſſionum ſigna idem poſſunt quod corpora.* Iſta Theologus, & cum eo omnes pariter Patres, Eccleſiaſtici tractatores, & vniuerſa demum cum eis Eccleſia, quibus ſicut vna eademque ineſt communicatio Fidei, atque certa expectatio Spei & cum Deo fruitio, quæ nunquam excidat, Caritatis: à quibus ſecluſi voluntarij [illegible] apoſtatæ, apoſtatis Angelis ſicut in perfidia ſocij, ita & in æterno ſupplicio comites adhærebunt, & ſecundum propheticum illud d: *Introibunt in inferiora terræ, tradentur in manus gladij*, vindicis iræ Dei, *& partes vulpium erunt*. quod Deus ab eis auertat: cupimus enim ſalutem, & non interitum miſerorum.

XXI. Quod rurſum ad Paſchalem pertinet, dum hoc anno miſiſſe ad Ludouicum Imperatorem legationes, habent Annales rerum geſtarum eius. Priori legatione [illegible] tradunt Petrum Epiſcopum Centumcellenſem, & Leonem Nomenclatorem; poſteriori verò Theodorum Primicerium & Florum cum muneribus. Quæ autem negotia per eos tractata fuerint, nuſquam mentio. Adduntque relatum hoc anno nuntium Ludouico Imperatori de nece Leonis Imperatoris Conſtantinopolitani, & ſubrogatione Michaelis Balbi, de quo modo nobis dicendum erit, ſimulque de ſtatu Orientalis Eccleſiæ ſub eodem Michaele.

XXII. Cùm igitur innotuiſſet vbique Leonis Imperatoris perſecutoris Orthodoxorum interitus, à Catholicis omnibus qui vel in carcere & vinculis, vel relegati tenerentur in inſulis, vel deliteſcerent in montibus & ſiluis, ſiue extorres profugi, huc illucque diſperſi eſſent, Deo redditæ ſunt immenſæ gratiæ, quod liberati eſſent de ore leonis, inter quos Theodorus Studitarum Præpoſitus, qui plus cæteris fuerat ærumnis preſſus, eò alacrius gratias ingentes Deo, qui Tyrannum abſtuliſſet, dignè perſoluit, & imitatus Gregorium Nazianzenum in Iulianum Apoſtatam ſcriptis inuectum, itidem ſuis epiſtolis eundem vt Apoſtatam lancinauit, Dei prædicans in his potentiam & fortitudinem. Cùm ergò de nece Imperatoris audiſſet, mox ad Naucratium ſuum diſcipulum, egregium Confeſſorem iſta reſcripſit, iam ab eo qui Conſtantinopoli detinebatur in carcere, de omnibus quæ acciderant certior factus.

Naucratio filio d.

XXIII. *Sacrarum litterarum verba ſunt e: Vox in Rama audita eſt, ploratus & vlulatus multus, Rachel plorans filios ſuos, & noluit conſolari. Ego verò infelix voce commutata, [illegible] dicere: Gaudij fauſta nuntia nobis audita ſunt ex [illegible], quatenus gratiã exultet nõ ciuitas hæc aut illa, ſed quæ ſub cœlo eſt ferme vniuerſa; quia ſuſtulit Dominus non Seon Regem Amorrhæorum, neque Og Regem Baſan, Reges paruos, ſed [illegible] magnum draconem, & magnam vt hic partem populi [illegible], tortuoſum ſerpentem, & blaſphema ſibilantem, abominationem deſolationis, [illegible] re filium Tabeel, ne dicam Cabalini nepotem, Achab [illegible] exemplar, complementum mali, contumelioſum in Chriſtum, [illegible] ra hoſtem, aduerſarium Sanctorum omnium, quorum [illegible] characteres perſecutus eſt, & è medio ſuſtulit, eorum [illegible]*

noſtis penitus & perſecutor fuit. Lætentur cœli, & exultet terra, ſtillent montes dulcedinem, & colles iuſtitiam. Cecidit hoſtis, contritus eſt qui nos cædebat; obſtructum eſt os loquens iniqua; repreſſa manus Abeſſalom, periit dux in corde Pharao & nondum mihi tempus & locus, vt auditu digna eloquar de peſſimo dracone.

Hoc verò adiiciam ad ea quæ dixi: oportuiſſe Apoſtatam, eo quo ſcripſisti modo, vitam abrumpere: oportebat noctu tenebrarū filium occidere: oportebat eū qui diuina tēpla deuaſtārat, in Dei tēplo nudatus in ſe gladios cernere: oportebat ad diuinū altare cō fugientem non ſaluari, qui altare ipſum deſtruxerat: in eam manum quæ extēſa in ſancta fuerat, ſectionem inferri: in fauces quæ impia eructārant, gladium diſtringi; in humerum eius qui contumelioſè Chriſto inſultabat, opportunum vulnus infligi; pro iuſti ſanguinis effuſione iniuſtum ſanguinem ſpargi: pro ſectione & dilaniatione membrorum atq; tergorum inuiſa Deo membra concidi: pro morte ſanctâ impiam mortem exhiberi; & pro purpura panniculis indui ſemen ingloriuм.

XXIV. QVOMODO IVSTI LAETENTVR MALIS IMPIORVM.

Nec verò de caſu gaudens impii, quin gemens & lugens mortis genus ſuggillo: ſed quia malus malè peribit, vt veritatis [a] eſt ſententia, & omnis qui contra Deum inuenaliter inſurgit, condigna facilis capiet etiam hic, necdum enim dico futurum extremum ignem, quo exterminabuntur omnes impii & iniuſti. Quid verò poſt hæc? Nouo Ioſia opus eſt, vel ſtirni, Ioſiano quopiam, vel alio ex ſimilibus, qui Domini zelo ardens, deiecta erigere ſtudeat, diuulſa coaptare, Deo reddere quæ Dei ſunt (vt dicitur) reſtituere imaginem Chriſti & Deiparæ, ac Sancti cuiuſq; non quòd conciderit vnquam Chriſti imago, abſit, ſed vt nos qui per impietatem cecidimus, ſuſcitemur. Talis vt ſit, optamus peccatores, videaturq; poſſimus imperator à Deo promotus. & ſi quidem ita ſit, optimum & in perpetuum laudabile. Sin per peccata mea nō ita: attamen nos in Chriſti confeſſione, non ſpernentes ſacrū eius carcerem, nec quicquam pro Deo formidantes, vt Deus ipſe hortatur. Hæc oſtende Confeſſoribus tuis: quos & ex nobis ſaluta. Frater tuus Nicolaus impensè ſalutat. hæc Theodorus, qui eiuſdem in omnibus argumenti ſcripſit epiſtolam [b] ad Ioannem Logothetam, qua & deſcribit totidem fermè verbis Leonis occubitum peccatis condignum. fuerat & hic vnus ex Confeſſoribus.

[a] Matt. 21.

[b] Theod. li. 2. epiſt. 30 vol. Collect.

XXV. EDICTO IMP. RELAXATI CONFESSORES.

Inter hæc autem Michaël Imperator, vbi eſt potitus Imperio, edictum promulgauit, vt omnes exules Orthodoxi liberati carcere vel exilio liberè ad propria redire poſſent, de quo edictō agēs Michaël in Theodoro hęc ait: Poſtquàm verò qui aduerſarios aufert Deus (ſicut ait Propheta [c]) recordatus eſt gemitus ſeruorum ſuorum, & à ſuperbo & arrogāti Apoſtata pœnas exigit, impios hoſtem in locis in quibus imaginem Domini deſpexerat, in viſceribus percuſſo: tum Imperium quidem qui eum necauerat, Michaël ſtatim corripuit: Patrum verò calamitates finem illicò acceperunt, Imperatoris edicto reditum omnibus indulgente. etſi enim hæreticarum partium is erat: haudquaquam tamen impudentia ſimilis priori, nec moleſtus vlli erat, quod ei obſequi nollent, quæ vellet agens ſinens vnumquemq; hæc ipſe. Theodorus autē exilio liberatus ex promulgato pro Orthodoxis edicto exiſtimans Imperatorem re verâ Orthodoxum, ipſum mirum in modum præconiis tollens, hanc ad eum ſcripſit epiſtolam [d].

[c] Iſa. 63.

[d] Theo. li. 2. epiſt. 74 vol. Collect.

XXVI. EPISTOL. THEODORI AD IMPER.

Michaeli Imperatori.

AEquum eſt quàm maximè hoc tempore ex ore omnium qui perſecutionem paſſi ſunt, parari laudem, primùm quidem Chriſto vniuerſorū Regi, deinde veſtro à Deo cuſtodito Imperio, per quod adepti ſumus relaxationem vincti, dimiſſionem carcerati, conſolationem afflicti, libertatem condemnati, reditum exules. Et quidē rectè videor exiſtimare, imitationem Chriſti Imperium veſtrum futurum, vt ſimile ſimili reddens, dicat & ipſum [e] iis qui vincti ſunt, exite; & iis qui in tenebris, reuelamini. Et benedixit Dominus Deus Iſrael quoniam erexit cornu ſalutis nobis, nouum Dauid, alterum Ioſiam, pacifici Imperii Regem, qui faciens faciet quæ placita ſunt Deo: qui lapſa reſtituet, diſſecta coniunget; percutiet & ſanabit, & tertia die (vt prophetice loquar [f]) reſurget. alludit enim ad edictum tertia die datum pro Orthodoxis reſtituendis. ſed pergit.

[e] Iſa. 49.

[f] Oſe. 6.

Quoniam autem, Chriſte æmule Imperator, quos in hæreſi mors occupauit, ii in perditionis partem abierunt, Chriſtum negātes, dum eius imaginem negārunt, quà omnes Chriſtiani appellantur: Credere enim in Chriſtum nihil aliud eſt, quàm quod Filium Dei & Patris perfectum hominem factum imagine exprimatur ſecundum ſimilitudinem noſtram, vt noſtri ſimilis, qui priùm quàm ſumus nos, manens idem incircumſcriptus cum Patre & Spiritu, quatenus eſt verus Deus. Sic itaq; intelligatur mediator Dei & hominum tanquam vtriuſq; vtraq; habens & in vtroque nulla parte deſtitutus, ſicut omnis ſanctorum Patrum chorus vociferatur. Et ſicut in Imperio veſtro expreſſa imaginis ſuſceptio, confeſſio eſt Imperii veſtri, & contrà: ita & in Chriſto Rege vniuerſa terra idem ſumere licet, ac multò magis, quia Regni eius non erit finis.

XXVII. NEGATORES CHRISTI IMAGINIS CHRISTVM NEGANT.

Si ergo in negatione imaginis Chriſti, negare Chriſtum ipſum, omni veritate demonſtratum eſt: verſa vice, & in adoratione eius improbatione, Chriſti quoq; ipſius adorationem abrogari. atq; ideò vniuerſa quæ ſub cœlo eſt, ab ipſa Apoſtolica prædicatione, vt teſtatur & aſpectus, per picturam, & auditus per ſcripta monumenta, ſanctam imaginem Chriſti, Deiparæ, Angelorum (quamdoquidem cum corpore pinguntur & ipſi diuino mandato lucet ſint incorporei) & Sanctorum qui diuerſis temporibus fuerunt in diuinis templis, ſacrisq; vaſis, gerit & adorat.

VNIONEM OPTAT CVM ROMAN. ECCLESIA PERAGI.

Quamuis nuper Eccleſia noſtra à quatuor Patriarchis diuulſa, neququam præuaricata eſt. Sed nunc tempus acceptabile, nunc dies ſalutis, vt reconciliemur nos Chriſto, auſpice & probante pacato imperio tuo. Vt vniamur nos vertici Eccleſiarum Dei Romæ, & per eam tribus Patriarchis. Vt vnanimiter, vno ore glorificemus Deū & Patrem Domini noſtri IESV CHRISTI cum Filio & Spiritu ſancto, magnificantes & veſtrum poſſimum & optabile Imperium. hactenùs ad Michaëlem Imperatorem Theodorus, cùm eum ex factis iis (vt diximus) crediderit Orthodoxum.

XXVIII. REDITVS THEODORI CONSTANTINOPOL.

Sic igitur Theodorus ſolutus vinculis nihil antiquiùs habuit, quàm iter Conſtantinopolim verſus dirigere, quo diſperſos diſcipulos congregaret, ſuumq; repararet monaſterium. Fuit autem reditus eius veluti poſt victoriam adornatus triumphus longioris viæ ſpacio circumductus: quem à Michaële deſcriptum, hîc reddere, congruum exiſtimamus, vtpotè omnium qui in hoc prœlio certauerint præcipui coryphæi; vt cuius vidimus repetita ſæpè & ſummâ gloriâ conſummata certamina, eiuſdem ſpectemus quoque triumphum, opus Dei, cui facile [g] eſt in momento honeſtare pauperem, & humilem exaltare. ſed audiamus.

[g] Ezech. 21.

DE ITINERE THEODORI, ET REBVS IN EO GESTIS.

Cùm igitur (inquit) ſolutum exilio cum cæteris diuinus Pater fuiſſet poſt ſeptimum annum quàm eiectus fuerat: age qualis eius reditus, quales omnium quàm illuſtres, quacumque tranſibat, occurſus honoris & gratulationis ergo fuerint, intueamur. Per familias etenim ſodalitatesq; diſtributi, certatim omnes contendebant, quis priùs eum tecto exciperet, quis ei priùs lautia præpararet, probrum ducentes, idq; maximum in hoc officio poſteriorem videri. Vt verò ad lacus locum peruenit, cui Metata, nomen eſt: ibi multò celeberrimus atq; honorificentiſsimus occurſus fuit, Leone illo admirabili, ac finitimus Xerolophi accolis ſuis propemodum viscera ad eius aduentum profundentibus: nihil enim antiquius illi erat, quàm Patrem magnificè honorare, illiuſq; preces obtinere, quibus pretioſius nihil ducebant. Poſtquā verò ibi exceptus, habitusq; pro dignitate fuit, profectus inde eſt ad Peleas, quo in loco dies non paucos egit, tum propter loci ſitum elegantem, tum quod multorū aduentantium capax eſſet. Ibi cùm alios ex diſcipulis confluentes excepit, tum germanum fratrem ſuum Ioſephum Theſſalonicæ Archiepiſcopum, quorum omnium aſpectu non mediocriter recreatus, diuturnamq; abſentiam præſenti congreſſu compenſans eximia lætitiæ ſenſu perfundebatur. Sed quæ à Sancto edita in via ſigna ſunt, idem Michaël quàm fideliſsimè recenſet, atq; primum de Leone, apud quem diximus hoſpitatum, eodem ipſo ex Leone teſtante, atq; iſta eo dicente poſt obitum eius, viro ſanè fidei ſinceriſsimæ.

XXIX.

Redeunti ab exilio cùm iter hac eſſet, Theodoro cōtigit vt paulò poſtquàm domo mea abeſſet, puellam quādam è vicinis filio meo quippe iam maturo in nuptiis aptè deſponderem: quam in ipſa nuptiarum celebritate, canticis hymnisq; perſtrepentibus vehemens repentè febris inuaſit, luctuq; omnia compleuit, mortem illi oſtentans miſerrimam. Mœrentibus ergo nobis ob duplicem calamitatem: tum quod nuptialem hilaritatem turbari videbamus; tum propter teneræ atq; immaturæ virginis obitum, quem timebamus: ergo cùm aliud ſolatium nullum eſſet, ad Sanctum miſi feſtinanter (nondum enim procul admodum ab ædibus noſtris proceſſerat) opem implorans puellæ, mihiq; in primis qui multò grauius dimexabar:

bat: at ille confeſtim oleum à ſe benedictum remittit, eoq; iacentem vngi iubet. Quod ſimul ac peregi, puella meliuſculè habuit, febrisq; ardore liberata eſt, ita vt, quod curatiſſe ipſa mirabilius eſt, nunquam amplius illam vel minimum infeſtarit.

Alias verò cùm ſolus, re ita poſcente, remotum ad vicum proficiſcerer, repente obuiam, neſcio vnde aduolans, facta eſt pardalis, quæ terribili aſpectu in me conuerſa, tantùm nõ irruebat, & membra mea miſerè depaſcebatur. Ego verò qui in tanto tamq; certo diſcrimine quid agerem non habebam: animum refero ad magnū Theodorum, in illo vno ſpem omnem collocans ſalutis. cùm minime dubiâ fide mixus intrepidâ voce pardalim compello: Abſcede à me fera bellua, nec me propiùs attingere aude: quoniam ad Chriſti famulum Theodorum pergo, cuius ego ſeruus, qui tutor ac cuſtos meus eſt in omnibus. Mirum dictu, nomine audito, bellua euolans è veſtigio, terramq; contuens, terga dedit, & viam quaſi ſtudio declinãs, lõgiſſimè ab ea receſſit. Subdit his de alio Leone idē Leo, ſi. rem geſtam admirandam valdè referens.

XXX. *Vicus eſt, Achirao, nomine, in quo habitabat Leo ille, infelici coniugio fœminæ copulatus, quam immundus ſpiritus obſederat. Hanc dæmon tam atrociter agitabat, vt ſuas ipſa carnes laniaret ac deuoraret, nullum interim ſenſum doloris capiens nec miſeræ conditionis. Cùm ergo per eas oras trãſiret ſanctus, aſello inſidens, (hoc enim in longioribus itineribus vehi ſolebat) obuiam cum vxore Leo occurrit lachrymis profuſus; vultu deiecto ac mœrore proſtrato, precibus imis obteſtans, vt afflictæ ſuccurreret, atq; violentum adeò, infeſtumq; dæmonem profligaret: cuius miſericordiâ tactus, grauisq; ærumnæ cõpatiens Sanctus manum illicò vertici mulieris imponit, Crucis ſignum imprimens, & notas aduerſus prauos ſpiritus preces addens, quibus peractis; finem ſimul cepit fœminæ calamitas, infeſto dæmone fugâ penitus elapſo, illamq; ſanam ac ſui compotem relinquente. Huic porrò miraculo aliud inſuper acceſſit coniunctum. In ipſo enim impuri Spiritus exceſſu, amiſſi vtriuſque tum manuum tum pedum mulieris vngues prolapſi ſunt, magno ſpectantium ſtupore, atq; incredibilium obſidentis virium indicio.* hactenùs de Leone Leo. ita planè cedens imperio viri ſancti ab eo ſæpè victus perfidus dæmon fugæ ſigna, Deo ſic agente, reliquit, vt ſcirent omnes quoniam mirificauit Dominus Sanctum ſuum, coronis plurimis de iteratis ſæpè confeſſionibus redimitum, de proſtrata perfidia Iconoclaſtarũ triumphum agentem. Sed audi quod ab eodē his ſubijcitur grande in itinere perpetratum miraculum.

XXXI. *Fluuius eſt (inquit) Ptelearum agrum percurrens, qui agreſti vocabulo dicitur Onopnictes: ob eam opinor cauſam nomen id ſortitus, quòd multa eius generis iumenta, nempe aſinorum ſuis vndis abſorbeat ac præfocet. Is nõ verò intumeſcens, exundanteſq; fluctus alueo effundens, non ſolùm armenta, aliaq; animantia rapit, ſed totum ferè Pteleenſium agrum cum incolis nonnunquam obruit, ac penitus deuaſtat. Cùm igitur eo aduentantem aliquando Sanctum incolæ vidiſſent: pari omnes ſtudio preces obtulerunt; vt è calamitatem hanc eximere vellet, quã perniciem, ruinamq; ſuam appellabant, quaq; perſeuerante, iniucundam ſibi, nec vitam ferè vitam ipſam affirmabant. Quorum vota nullo momento differens, feſtinat ad fluuium Theodorus: veſpertinos hymnos Deo perſoluit, Crucem ligno efformatam in ripa quæ exundare ſolebat, defigit: Quam ex eo tempore contuens fluminis curſus, nunquam effluens, ſuos alueo fluctus compeſcuit; nec damnum amplius vllum intulit eluuione.* iſta Leo ſui temporis res geſtas & quæ ſpectauit oculis proſequutus. Ita planè Deus hiſce ſignis, ceu diuinis characteribus illuſtrauit Sanctum ſuum, vt tum Orientalibus, tum vniuerſo Chriſtiano innoteſceret orbi, nonniſi veritatis Orthodoxæ eſſe Theodorum prædicatorem, quem tanta miraculorum gratia illuſtraret, A-
[a] *Mar. 16* poſtolico more, Deo ipſius prædicationem [a] confirmante ſequentibus ſignis. Omiſſis autem reliquis quæ ab eodē auctore narrantur miraculis, cœptum Conſtantinopolim vſq; iter proſequamur.

XXXII. *Diuerſatus ergo Pteleis aliquo temporis ſpacio Theodorus: iter inde Pruſam verſus intendit. Quo ſimul eum qui Olympum incolunt veniſſe cognouerunt: accurrerunt protinus omnes videndi illius cupidi & audiendi: carus enim illis iampridem erat & acceptus: quos vt congruenti ſingulos ſermone affatus eſt, multiſq; caritatis officijs pro viribus impertiuit, relictâ Pruſâ, Chalcedonenſem viam ingreſſus eſt, Theoctiſtum illum viſurus, qui olim magiſtri dignitate honeſtatus, nunc verò monaſticum inſtitutum, ipſo inſtitutore ac paſtore complexus eſt. cuius haud parum aſſidui creatus eſt, tantum in eo virtutis, tantum cernunt relucere [illegible] dium & exemplum.*

Pergit deinde ad Patriarcham, Nicephorum dico, eius communis ſocium & amicum in cœnobio ſuo ad [illegible] tem, cuius congreſſum in ſumma deputans voluptate [illegible] hæreſcit, exquiſitis verbis ſuam in illum voluntatem affectumq; conteſtans, priſtinæq; ſeparationis tædium præſenti [illegible] ctione abſtergens. Poſt quam igitur optata abunde potitus eſt, & alios quoq; adire virtutis diſſeminandæ cauſa ſtudebat. aliud breue tempus relicto, Creſcentis (vti vocant) [illegible] petit, in quo à multis tum monachis tum ſæcularibus officij gratia [illegible] ſalutatus, omnibus vtilia & ſalutaria exundanti [illegible] vbertate linguâ pandebat.

XXXIII. *Adfuit inter cæteros Petrus ille celeberrimus, [illegible] virtute, tum alia plurima cum Patre tractaturus, tum de ſua fama, quam ipſi conflabant æmuli, eius vitã & actiones [illegible] tes: erant enim nonnulli qui hominem vellicarent, ac quaſi illum à communi lege remotam agere & miraculis [illegible] vere terruebant. Quem quidem de ſingulis accuratè interrogans [illegible] ter, cùm in omnibus rectè ſentire deprehendiſſet, ac virtutum gratiæ ope, conſequutũ eſſe excellentem: Nimium hoc [illegible] du, ac penitus intactum vitæ genus paulatim remitte, [illegible] milem alijs rationem tenere, qua profecti ſimul atq; [illegible] hoc quo cæteri veſcuntur, ad victum [illegible], & vinum [illegible] alijs quantumlibet, vt & tu veſci videare [illegible] big, abſtinentia denotes, & ijs qui tibi nunc detrahunt [illegible] nullaq; iure carpi poſſis. Deinde quoniam tibi interdum [illegible] nudis pedibus ingredi, mea quidem ſententia id minimè [illegible] videtur: quia ſatius duxerim te aliquo tegmento aliqua [illegible] re, eoſq; per hyemem illæſos ſeruare. Quæ cùm illi [illegible] ſuaſiſſet, eius vicißim accuſatores verbis [illegible], ne tam [illegible] rum temerè proſcinderent, nec iudicium ſibi arrogarent, [illegible] illi ſentientes, qui laudare potius, admirariq; talem virũ debeãt.* Inter hæc autem affuit legatio miſſa ad Nicephorum Patriarcham ab Epiſcopis in Cherſone relegatis, cùm nondum illi ſciuiſſent, vel accepiſſent de relaxatione exilij edictum noui Imperatoris; datumq; in mandatis legatis fuit Agapetus ſanctiſſimus monachus, vt ſalutaret Theodorum Studitam: quã occaſione ſcripſit ſic Theodorus ad ipſos Epiſcopos hanc epiſtolam:

Epiſcopis propter Dominum Cherſonem relegatis.

XXXIV. *Vera caritatis opus eſt, fideiq; non ſola demonſtratio, quod tanto ex locorum interuallo vnum de exulibus fratribus [illegible] terna ſanctitas veſtra, Agapetum reuerendiſſimum monachum vel potius beatiſſimum, iuxta id quod à Domino dictum eſt, beati qui perſecutionem patiuntur propter iuſtitiam, ad viſitandũ primum quidem diuinum ac ſupremum caput; deinde nos quoq; minimos in fratribus & filijs ſpiritualibus. O præclarum confeſſorum [illegible] ram dilectionem! Et quorumnam aliorum quàm eorum qui propter Chriſtum elegerint à domeſticis ſeparari & longinquam [illegible] tam ſecedere, tanto maris ſpacio diſiunctos, [illegible] ſentaneum eſt obtingere, clariſſimum hoc ſpecimen oſtendi? Benedictus Dominus Deus qui vos erga tenuitatem noſtram [illegible] tauit, & vires ac gratiam Miſſo dedit, vt nota vobis faceret omnia, quæ peregiſtis, quæq; adhuc ſuſtinetis feliciſſimi Patres, pro nomine Domini noſtri Ieſu Chriſti. quæ quidem audientes [illegible] mus, laudauimus, gratias egimus, & diximus: Vere in vobis Deum eſſe latantem & honoratam confeſſione veritatem.*

XXXV. *Ego verò ſic exiſtimo, non veſtra tantum incolumitatis gratiâ, ſed incolarum etiam ſalutis ab omnium conſeruatore prouidentia conſtitutum fuiſſe veſtrum in eas oras exilium. [illegible] ſiquidem profectò, mox lumina in tenebris, vitæq; [illegible] bus vos præbuiſtis, duces cæcorum, virtutis magiſtri [illegible] tatis, doctoreſq; omnium quæ hic contra Chriſtum [illegible] geſta fuerunt. Ita & ibi & vbiq; terrarum ac maris [illegible] accendit Dominus Confeſſores ad oſtenſionem veritatis, [illegible] nem impietatis, quemadmodum ſæculis ſuperioribus & magnificatum eſt nomen eius, probatus electus populus Chriſti, [illegible] probatus.*

Deniq; finem vitæ ſortitus eſt magnus draco, mens Aſſiria, [illegible] gnum temeritate ſuâ, quam in Deum exercuit. Quomodo autem nunc ſe res hic habeant, ſuperuacaneum duxere ſcire, ſiue dicere, diuinâ gratiâ ſit tabellarius, vt omnia doceat exactè, cuius

epiſtola

*epiſtolæ diſtributionem quandam commiſimus, quam ſuſcipere dignemini, venerandas preces ad animæ ſtabilimentum nobis largien*da. His ſcriptis litteris Theodorus profectus eſt Conſtantinopolim, abſque tamen Patriarcha cum alijs Epiſcopis: non venit Patriarcha, eò quòd adhuc hæreticus intruſus pſeudopatriarcha ſederet.

XXXVI. EPISCOPI IVBENTE IMPERATORE CONVENIUNT IN VRBEM.

Poſt hæc autem iubet Imperator, vt Epiſcopi omnes tam Orthodoxi quàm etiam hæretici Iconomachi conuenirent, atque vnà ſimul de dogmatibus agerent. His auditis conuenientes inter ſe Epiſcopi Orthodoxi confirmauerunt non decere in Concilium vnà cum hæreticis conuenire, id vetantibus Eccleſiaſticis regulis; ſupplicauere tamen Imperatori, vt ſe audire velit, excuſantes intereà ſibi non licere cum hæreticis habere conuentum, nec audire penitùs niſi ad correptionem, haſque ad eum litteras omnium nomine conſcripſere ᵃ: extant ipſæ inter Theodori epiſtolas, vtpotè quæ ab eo putentur fuiſſe cóſcriptæ, quæ ita ſe habent, hac inſcriptione notatæ.

ᵃ Theod. li. 2. ep. 86. Co. Colum.

Epiſtola ex perſona omnium Epiſcoporum & præpoſitorum ad Michaelem Imp.

QVÆ SCRIBANT EPISCOPI CATHOLICI AD IMP.

Nos qui veſtri à Deo coronati Imperij iuſſu in vnum conuenimus, minimi Epiſcopi ac Præpoſiti primam hanc vocem ſub diuinitus cuſtodito Regno veſtro edimus, actiones gratiarum & laudes: quòd reuocati ſimus qui fueramus eiecti: quòd miſericordiam experti qui ærumnis preſſi: quòd refocillati fuerimus, qui deficiebamus: ab hieme ad ver; à tempeſtate ad tranquillitatem; à mœrore ad lætitiam, noua quadam & incredibili attinentes. Tale enim eſt iuſtum Imperium veſtrum, lætum, iucundum, optabile, pacatũ, miſis amans, multis alijs appellationibus dignum. Quod ad Chriſti veri Dei exemplum diſſidentia coaptat, ægra ſanat, triſtia exhilarat. Eximium quoddam reuerà Imperium, & ijs quæ beata quondam prædicata fuerunt par. Quod laudibus exornare, hominis lingua haud facilè poſſit. Sed quandoquidem hæc ita ſe habent, oramus & obteſtamur indigni, vt ſacro ipſo conſpectu veſtro frui nobis liceat, & ſuauiſſimam vocem audire venerandi ac ſapientiſſimi oris veſtri; vt quæ auribus accipimus, oculis intuentes, animo exultemus, quaſi lugubrem quamdam veſtem, noſtrum hilaritate permutantes.

XXXVII. NON AB HERIO IMPP. TRACTANDA DIVINA.

Et quoniam alterum nobis loquendi argumentum de ſincera & inuiolata Chriſtianorum Fide noſtra eſt: illud cum reuerentia referre audemus: Quod ſi humanum quippiam eſſet, de quo ſermo eſt; & vel in ſanctiſſimi noſtri Patriarchæ poteſtate ſitum, vel in noſtra: non ſolum parum aliquid, ſed totum ipſum cedere oporteret, ita iubente mandato. Cùm autem de Deo ſermo ſit, & in Deo cui ſeruiunt omnia, nõ modò hic aut ille, ſed neq; ſi Petrus & Paulus, neq; ſi Angelorum quiſpiam foret, demutare quippiam vel minimum auderet, tamquam euerſo exarationis Euangelio vniuerſo. Iam verò ſermonem refellendi causâ cum Heterodoxis conferre, Apoſtolico mandato repugnat, minimeq; conuenit, niſi ad correptionem tantummodò. Propterea indigni nos Imperij veſtri famuli ne hiſcere quidem contra præceptum audemus.

XXXVIII. A QVO DOCENDI IN DVBIIS IMP.

Quod ſi quid eſt huiuſmodi, de quo ambigat, aut diffidat diuina magnificentia veſtra à Patriarcha diſſolui poſſe: iubeat magna ipſius & à Deo confirmata manus ad communem vtilitatem à veteri Roma ſuſcipi declarationem, prout olim & ab initio paterna traditione tranſmiſſus mos fuit: hæc enim, Chriſto amabilis Imperator, ſuprema eſt Eccleſiarum Dei, in qua Petrus ſedem primus tenuit, ad quem Dominus dixit: Tu es Petrus, & ſuper hanc petram ædificabo Eccleſiam meam, & portæ inferi non præualebunt aduerſus eam. Locum hunc recitat ᵇ Gennadius ad demonſtrandam Apoſtolicæ Sedis auctoritatem ſemper in Eccleſia cognitam & prædicatam. pergunt verò: *Hæc noſtra eſt indignorum famulorum poſtulatio, hæc cum Deo humiliatorum exhortatio. Valida ergo Dei manus ſeruet te mundo deſiderabilem piumq; Imperatorem Chriſtianorum ad multos annos ſuperſtitem, & ad filios filiorum Imperium tranſmittentem cum proſperis ſucceſſibus, hoſtiumq; & inimicorum victorijs. Fiat, Fiat.* hæc Epiſcopi Orthodoxi ad Imperatorem, à quo, vt petierunt, auditi ſunt. Quid autem ibi egerint, Michael in Theodoro his verbis ſignificat.

ᵇ Gennad. expoſ. pro Conc. Florent. ſect. 1. ſed. 17.

XXXIX. *Cùm autem vnà cum ſelectis Epiſcopis Theodorus conueniſſet: omnes inter ſe cum Patriarcha conſilium inierunt adeundi Imperatorem, eiq; preces offerendi, vt & ipſi proprias Eccleſias recuperent, & qui eas occuparant hæretici, pellerentur. Sic igitur eum conuenientes, omnia commemorantes, quemadmodum ipſi violenter ab eis deceſſere eiecti fuiſſent, ac diuinæ imagines, quarum cultus è cælo, turpiter ac contumelioſè tractatæ, aliaq; id genus, quæ res poſceret, diſertè planeq; repræſentantes non agnouerunt ſe ſurdo canere, verba fundere non intelligenti: Diuini enim verbi expers ad eam diem, prorſuſq; rudis, neq; intelligere poterat, ſi quid rectè ab eis diceretur, neq; animum illis vllo pacto intendere. Qui enim? qui nondum quicquam ſacri vel ex ſeipſo viderat, vel ab alijs fuerat edoctus. Quare prolixæ Patrum quam de Fide habuerant, orationi hoc ſolum abſurdè ſtulteq; reſpondit.*

EPISCOPI ORTHODOXI QVID CVM MICHAELE IMP.

Tametſi, inquit, egregia & honeſta ſunt quæ dixiſtis; at nobis nequaquam amplectenda: qui haſtenus imaginem nullam coluimus vel adorauimus. Quocircà & nos æquum eſt eum manere, qui ſumus, & vos pariter priſtinum ſtatum retinere, opinioneſq; veſtras ſequi. Per me enim licebit; ne cupiam obſiſtam, niſi quòd imagines in regia vrbe à vobis erigi prorſus nolo, ſed extra eam procul, & vbiuiſ, volueritis. Quo audito ſtatim exierunt, Theodoro ad Creſcentis locum reſeunte, ſimul cum diſcipulis vitæ ſtadium decurrente.

IMP. QVID RESPONDERIT AD EPISCOPOS CATHOLICOS.

XL. *Haud longum tempus interceſſit, ſtim Thomas ille defectionem à Romanis inſtituit, & populari circum omnia cepit, atq; inſignis armis peruagari, transferre ad ſe nitens Imperium. Tum ne in eius manus venirent qui foris habitabant: regiam vrbem omnes ingreſſi ſunt, alij quidem ſponte, alij ab alijs impulſi. Rediit cum cæteris diuinus Pater, in eaq; vixit quoad orta ſeditio opprimeretur, diuiſæq; Imperij partes coaleſcerent.* hæc Michael, quæ hoc anno contigiſſe noſcuntur: nam liquet ex epiſtola eiuſdem Michaelis Augusti ad Ludouicum Imperatorem, quam inferius ſuo loco reddituri ſumus, tyrannidem Thomæ ſumpſiſſe principium hoc anno menſe Decembris, Indictione decimaquinta iam inchoata menſe Septembris, atque Conſtantinopolim obſediſſe. ait enim de ipſo Thoma agens: *Feſtinus veniens ciuitatem noſtram obſedit, & nauali exercitu circumdedit eam menſe Decembri decimaquinta indictione.* Quod autem eius obſidio fuit anni vnius, & alia quę ad eam ſpectant, dicemus anno ſequenti.

TEMPVS OBSESSÆ VRBIS A THOMA TYRANNO.

XLI. Poſt congreſſum cum Imperatore, Theodorus Studitarum Præpoſitus, de omnibus quæ tranſacta eſſent cum eo, ſuis litteris Nicephorum Patriarcham reddidit certiorem: iam enim eodem fermè argumento quo Epiſcopi apud Michaelem Imperatorem perorârunt, ſcripſiſſe ipſum Nicephorum Patriarcham ad eum epiſtolam, auctor eſt Cedrenus dum ait: *Nicephorus nobilis Patriarcha epiſtolam mittit, petens eâ ſacrarum imaginum reſtaurationem & pietatis reuocationem. reſpondit Michael ſe nullum decretum de Fide conuellere ſtatuiſſe, neq; quicquam eorum quæ tradita iam & conceſſa haberentur, damnaturum vel mutaturum. Quiuis ſecus rectè ſequeretur atq; ageret, quòd ſibi probaretur atq; liceret. Nec tamen in hoc propoſito perſeuerauit; quippe qui ne initio quidem verus fuerit Chriſtianus.*

NICEPHORVS PATRIARCHA AD IMP. SCRIBIT.

Quo ipſo etiam tempore reddidit idem Nicephorus Patriarcha ad Theodorum Studitam epiſtolam, condolẽs quod nondum Eccleſia ſua re verâ pacem conſecuta eſſet poſt necem perſecutoris Leonis. Eâ acceptâ Theodorus eundem ſanctiſſimum Patriarcham ſpe meliorum niſus eſt conſolari, ſic ad ipſum reſcribens ᶜ.

ᶜ Theod. li. 2. ep. 73. Co. Colum.

Nicephoro ſanctiſſimo Patriarchæ.

XLII. THEOD. STVDITA SCRIBIT AD NICEPHORVM PATRIARCHAM.

Scripſi olim miſer, non retributionem litterarum ſpectans: nec enim ſeruus Domino debent, ſed meum ipſius affectum declarare cupiens, amore & opportunitate ita cogentibus non incongruè. Tu verò à diuina & ſuprema ſacrorum capitum ſummitate, non ſolum reſpondere indigno dignatus es (Dei videlicet exemplo ductus), ſed ab ipſo inſcriptionis exordio tantum nobis humilitatis tuæ culmen oſtendiſti, vt ſtuporem infelici animi noſtræ iniceres. O rem admirandam! Si tantus ac talis dignitate, & huic quidem parem gerens eminentem virtutem, vt ſuâ ipſa teſtatur, filium ſe vilis homunciones appellauit: vilis ipſe ac nullius rei quod ſibi nomen imponet? Et ſi ſanctimonia lampas, peccatorem ſeipſum ſubſcribit: peccator & inops quid reſpondebit? igitur ſi aliud nihil ſcriptum fuiſſet, ſatis erat hoc vnum ad accipientis animum obſtupefaciendum, & ad ſcribentis inſuperabilem virtutem extollendam. Poſtquam autem totum libelli contextum humiliter perlegimus: tum

multò magis gauiſi ſumus, totũ orationis corpus ſuo capiti aptè reſpondere animaduertentes. Scis, Dei ſancte, qualia ſpiritu monente, locutus ſis: quomodo infirmam mentem noſtram laudum medicamentis confirmâſti: quomodo ad patientiam nos cõſtabilieris, ne in afflictionibus deſpondeamus, & quæcumq; alia diuina ſapientia pulchrè ſuggeſſit.

XLIII. *Sed benedictus Deus, qui in tanto impietatis metu, & confeſſione talem propugnatorem ſimul ac gubernatorẽ Eccleſiæ ſuæ largitus eſt, inconcuſſum, immobilem, verba vitæ habentem, confeſſionis lumen vniuerſo orbi accendentem. Quòd ſi hiems nondum præteriit, licèt parua quædam ſerenitas affulſerit: non animo deſperandum, ô ter beate: Poteſt enim qui breuem pacis ſcintillam conceſſit Dominus, Deum flectentibus precibus tuis, inflexus, etiam totum Orthodoxæ Fidei ver pandere. & tunc nimirum, quando iræ nubes omninò mutabitur, & piorum ac Deum amantium amor probatus clariùs fuerit. Hæc auſus ſum in præſentia tamquàm catulus quiſpiam mutire optimo meo reuerà Archipaſtori, & qui venerandum enchiridium cum ingenti exultatione ſuſcepi.* hæc ad Nicephorum Theodorus.

PACIFICE DEGIT CONSTANTINOPLI THEODORVS.

Cùm igitur degeret Conſtantinopoli Theodorus, Imperator verò ob motus Tyranni totus eſſet in rebus bellicis, ſumma fruebatur tranquillitate, beneq; vſus occaſione, nihil prætermiſit loquendo, ſcribendo, vel quiduis agendo quod conducere poſſe ſciret Catholicæ pietati; cuius rei gratiâ ſcripſit eodem tempore epiſtolam Catecheticam ad ſuos monachos nondum in vnum collectos, ſed ob præteritam perſecutionem adhuc hinc inde diſperſos, cùm ſicut paſtor in medio ouium ſuarũ diſſipatarum colligens eas, ſic eos litteris eſt alloquutus.

XLIV. *Dilectis ſpiritualibus filiis & fratribus Laurẽtio, Simeoni, Dionyſio, Pameni, Litorio, & reliquis huc & illuc diſperſis Theodorus peccator monachus in Domino ſalutem.* Catechetica [a].

[a] Theo. li. 2. ep. 90. Co. Colum.

DISPERSOS CONGREGAT ET VNIT THEODO.

Gaudere ſemper licet iis qui ſecundum Deum vitam agunt, etiamſi in triſtitia, & lætitiæ contraria deuoluantur, quia vnũ veræ lætitiæ opus eſt, ſpes in Deum, & pro ipſo & per ipſum viuere, & moueri, & aliud quiduis agere. Quòd verò ita vos comparati ſitis, res ipſa teſtatur. Quæ enim alia de cauſa diſperſio, labor & vexatio veſtra quàm propter ipſum Dominum Deum noſtrum, tametſi nunc eiuſde prouidentiâ ceſſauit perſecutio, optimi imperij renuntiatione: & libertatis oſtium patefactum eſt iis qui eam patiebantur, modicâ illis relaxatione & pace cõceſſâ per vrbes ſingulas atq; prouincias? Quo nomine agere Domino gratias debemus, Patres, & precari eum, tum pro abundantiori pace, tum pro confirmatione à Deo electorum Imperatorum noſtrorum. Hic igitur primus ſermo noſter. Proximus, vt & vos & nos relaxationem iſtam, miſſionemq; ad virtutis ſolutionem minimè accipiamus: ſed vbicumq; ſinguli ſimus, idipſum [b] *ſapiamus, eandem normam teneamus, in nullo dantes offenſionem, vt nõ vituperetur miniſterium noſtrum, ſed in omnibus exhibeamus nos ſicut Dei miniſtros, in patientia, in tribulatione, in anguſtiis, in aliis quibus huius temporis vita obnoxia eſt. Ita enim & ea quæ peracta ſunt ſtabilia confirmabimus, & ea quæ nunc inſtant, faciliora reddemus & futuris diuinitus occurremus.*

[b] 2. Cor. 6.

XLV. *Nos hic ſumus ad vrbem habitantes, ſciente Imperatore, videmus pariter & videmur ab aduentantibus fratribus & Patribus noſtris, & libertas à pio Imperatore cõſtituta eſt. De futuro, vt diriget Dominus, & iubebit Imperium, ſiue hic manere, ſiue aliò ſecedere, ita faciemus. Tantùm vos in opus veſtrum intenti inſiſtite & pro humilitate noſtra precari, vt ſine offenſione ſimus hic atq; illic & Eccleſia Dei. Fratres, qui abrepti ante à nolentes fuerant variis modis, congruentibus verbis nobis vniri Deo optimo placuit. Et gauiſi ſumus indigni gaudio magno, quia quæ non ſperabamus, videmus oculis noſtris, & cicatricem obduxerunt diuiſa membra, & feſtum Domino agimus in vniuſcuiuſq; concurſu, & confitemur Domino, & gratias agimus Imperatoribus; quoniam ſi aliud nihil, nobis certè magnum eſt beneficium: & quia mihi hæc nequaquàm ita aptè cecidiſſent, niſi è carceribus ita dimiſſi fuiſſemus, & in tali loco conſediſſemus. Omnia nobis bellè venerunt, & euenient, ſat ſcio, ſanctis precibus veſtris.*

XLVI. *Et quoniam de reuocatione incidit mentio, reuocatus eſt, nobiſq; cum aliis coniunctus, imò pluſquàm alij, tabellarius dilectus filius noſter Clemens, religioſiſſimus Præpoſitus, omnia lubenter accipiens, quæ ei loqui decebat, & de omnibus rationem reddens. Quo quidem recreati, toto eum ſinu amplexi ſumus, ſperantes eum etiam ſalutari nobis gloriæ fore. Hunc ipſum & vos, quæſo, admittite fratrem vt fratres, membrũ vt membra, conſentientem vt conſentientes. Sic enim illum reperietis Dei gratia in omnibus rectè habentem, & quærentem Deum,* ita Pater diſperſos vnire, & in vnum corpus coagmentare laborans.

Inter alios autem monachorum Præpoſitos lapſos fuit Euſtraſius, qui hæreticis manus dederat, occultè tamẽ; ob quam cauſam haud ſe inter lapſos pœnitentes conſtituit, ſed inter Sanctos atq; iuſtos profitebatur, velut omni macula carens. Quòd ergo quàm longiſſimè hic à ſalute abeſſet, niſi ad curandum vlcus aperiretur: Theodorus paternâ caritate id minimè facere prætermiſit, ex multis arguens ipſum lapſum, ita ad ipſum ſcribens [c].

[c] Theo. [illegible]

XLVII. *Gauiſus ſum acceptâ epiſtolâ tuâ, Patrum cariſſime, [illegible] bus ſanctitatis tuæ hæc & illa cognoui. Cæterùm quod ex [illegible] tantùm licèt fide dignis accepi, ægerrimè tuli, audiens [illegible] ſcriptionem. Et audi me, reuerendiſſime, liberius diſſerentem. Non ſine cauſa fuit, te cùm à Regio miniſtro tenereris, [illegible] dimiſſum fuiſſe. Hoc enim illud infert, quod vulgò iactatur. Nullus itaq; eorum qui libertate vſi ſunt, ſine carcere, aut minimè ſine exilio manſiſſe conſtat. Qui verò hæc extra ſunt, [illegible] ne quid aſperius dicens offendam. An non vidiſti, [illegible] nem bellui nominis Leonis perſecutione? cùm [illegible] etiam eos qui ex alio Imperio erant, apprehendit, miſit, [illegible] mit, aut (quod humanius fuit) in carcerem truſit poſt [illegible] lationem nedum eos qui ſub eius manu & poteſtate.*

XLVIII. *Quod ſi tu nihil huiuſmodi paſſus es poſt comprehenſionem, cognoſce, abreptus es, Sancte. Et ne mihi dixeris, ſeruatas [illegible] prias Eccleſias, & picturas integras permanere, & commemorationem ſanctiſſimi Patriarchæ noſtri. Hæc enim & alij quidam [illegible] fuerunt, cauſari ſolent. Non potuerunt hæc ſeruari, niſi [illegible] ſionis proditio intercederet. Quæ vtilitas ſiue qui Dei templa ſumus & dicimur, inutiles facti ſumus, & [illegible] mus?* hæc idcircò quòd lapſus eius & multorum ille prætextus fuerat, vt eo modo communicando cum illis [illegible] rent monaſteria, nec inuaderentur ab aduerſariis, ſed pergit: *Imago Chriſti vti nec Deiparæ, nec Sancti [illegible] enim in eis vt prototypis, cadant verò qui ſibi videntur [illegible] tollere. Sed & qui, vt his pareant, libertatem [illegible] ſequitur ex ea vexationem, Væ. Alij morientes, alij [illegible] gellis cæſi, alij carceribus addicti, montes & ſolitudines, [illegible] ſpeluncæ eos qui perſecutionem patiuntur paſſim habent & [illegible] mi hærentes piè nos manare arbitramur? Nullo modo. [illegible] vniuerſa mundi materia ſic opinantium: certa animæ pernicies [illegible] nonatur quàm ſubijt qui occaſionem arripuit.*

XLIX. *Hæc amoris ergo & communis ſalutis dixi, & vt dignus fueris ad pœnitentiam venire. & qui Fidei Orthodoxæ tempore nihil [illegible] ctum relinquetur. Præſtatq; per humilitatem incedere, & ſi [illegible] quod infirmum eſt, quàm per impunitatem [illegible] cta.* hactenùs Theodorus, atq; de ipſo hoc anno [illegible] reliqua autem inferiùs pro temporis ratione dicturi [illegible] rò diuerſus ab hoc ille Euſtraſius monachus [illegible] Agri, qui flagrans ſtudio ſacrarum imaginum, adiit S. Ioannicium Anachoretam, ſciſcitaturus de fine perſecutionis, quãdo foret vt defineret. A quo de Leonis proximo interitu reſponſum propheticum accepit, vt eiuſdem Ioannicij admirandæ res geſtæ continent.

Inter hæc verò ille olim lapſus, inde verò victorioſus Confeſſor exiſtens S. Niceta, qui in Glyceriam inſulam miſſus, ſex illic in anguſtiis degerat annos, & [illegible] Imperatoris ſolutus exilio libertati redditus, ſolitariam vitam agens, haud diu multumq; ſuperſtes, Deo ſpiritum reddidit: cuius ex hac vita migrationi duo ſanctiſſimi Archiepiſcopi accurrerunt, Theophilus Epheſi, & Ioſephus Theſſalonicæ nobiliſſimi Confeſſores. Teſtatur iſta omnia Theoſterictus eius diſcipulus.

L. Porrò de tranſlatione ex loco vbi deceſſit & ſepultura idem hæc habet: *Cùm cõſuetas exequias viro ſancto [illegible] ſent, in loculis eum impoſuerunt. Eius verò [illegible] uigio impoſuiſſent, ad ſanctum monaſterium nauigârunt, quod [illegible] propriis laboribus excoluerat. Nos autem in littore ipſum [illegible] bamus cum religioſiſſimo Paulo Epiſcopo Pruſiadis; cumq; ad nos perueniſſet, & è nauigio eum extuliſſemus, ſanctas illas reliquias lachrymantes venerati ſumus, quas in humeros accipientes*

congrue-

congruentis pſalmorum cantu omnis fratrum ſocietas ex vrbe, & monaſterijs, ad ipſius Patris monaſterium deduximus. Tum & dæmones à multis qui vexabantur, fugati ſunt, & ægroti varijs morbis liberati; inter quos & mulier ſanguinis profluuium patiens cum ſpe dè acceſſiſſet, & ſanctas reliquias ſolum tetigiſſet, ſanitati reſtituta eſt. Theoſterictus hæc & c. Porrò dies natalis quâ ad ſuperos tranſijt tertio Aprilis, in Eccleſia perpetua commemoratione annis ſingulis repetenda conſignata remanſit.

LI. — DE THEOPHANIS CONFESS. CORPORIS TRANSLATIO.

Tranſlatum & tunc fuit venerandum corpus ſancti Theophanis Confeſſoris, præfecti monaſterij Sigriani, de quo dictum eſt ſuperiùs ſuo loco, poſt biennium carceris in inſula Samothrace obdormiſſe in Domino; inde delatum ſepultum fuit in Eccleſia ſancti Procopij Martyris, vbi & ipſe innumeris fuit miraculis illuſtratus, quæ recenſet qui res ab eo geſtas enarrandas ſuſcepit. *Hic verò nõ prætereundum quod in rebus geſtis magni Patris Ioannicij, de quo plura ſuperius, enarratur, cum ipſe veneraturus ſacras reliquias S. Theophanis è monte in quo habitabat, aduenit: hæc enim ſic ſe habent: Nauigauit aliquando ſanctus adoraturus S. Theophanis tabernaculum quod eſt in Sigriano. Illinc reuertẽs & locum prætergrediens qui eſt ad borealem partem Apolloniadis, appulit Thaſo. Qui autem in illa vitam ſuſceperant monaſticã & omnes accolæ grauiter vexabantur à ſerpentum qui in ea erant multitudine: Iis enim repleta erat inſula non paruum afferens damnum habitatoribus. Cum autem Sanctus in ea eſſet, veniunt ad eum omnes qui habitabant inſulam, & ſupplices ei procidunt, poſtulantq́ue, & rogant, vt eis opem ferat, vt eos, quoad eius fieri poterit, liberet à nocumento ſerpentum. Et ille quidem miſeretur eorum calamitatis, & veluti quædam tela, quæ torquerentur in ſerpentes emittit preces. Illi autem protinus proſerpunt è ſuis cauernis, & relictâ inſulâ, ſe in maris profundum proijciunt. Atque noſter quidem Ioſeph in aquis contriuit capita draconum, illum autem diſcipuli, & quoad eius fieri poterat imitator per illas ipſas eos ſuffocauit.*

LII. — IOANNICIVS INIQVI PVBLICO DECLARAT FAMILIAM CONIVRATOR.

Erat autem Ioannicius iſte decus Anachoretarum ſæculi huius & ornamentum, & ſtudioſiſſimus cultor ſacrarum imaginum, cuius rei ſpecimina haud vulgaria edidit, cum ſæpius experiri accidiſſet. Inter alia autem illud planè memorabile, quod qui res ab eo geſtas fideliſſimè eius temporis auctor proſequutus eſt, ait: *Cuidam Senatori ægrotabat vna ex ſuis filiabus, membraq́ue eius erant ſoluta, cùm eſſet pia, & Chriſtianam ſeruaret religionem. Qui autem Sanctis ſororem duxerat vxorem, aduerſus Chriſti imagines grauiter furebat, & in eas inuehebatur. Accedẽs autem beatus, illam quidem precibus & ſigno Crucis à graui morbo liberauit. Hunc verò, cum admonens nõ poſſet perſuadere, vt ab ea inſania abſtineret, tradidit diſciplinæ, & viſcerum deiectâ cogitatione, & ſui ſanguinis oblitus propter veram religionem, preſbiterum acculeabat. Ita zelus pietatis & veri Dei cultus gloriam eius etiam contra ipſam naturam, & verum in Deum deſiderium eſt validius neceſſitate cognationum. Illam quidem etiam ſi genere ad eum non attineret, quoniam tamen Chriſtianam obſeruabat religionem, à morbo liberauit; hunc autem eſſi ſororem duxiſſet in matrimonium, quoniam cum dæmone pugnabat in imaginibus, viſu priuauit: & æquum cenſuit, vt mali qui erant manifeſtè caſtigarentur pro ijs qui non cernebantur oculis.* Sed de Ioannicio alia plura ad hæc ſpectantia, dicenda erunt inferiùs ſuis locis. Magna autem huic cum S. Theodoro Studita interceſſit familiaritas, & cum alijs præclari meriti Confeſſoribus, qui eum poſt reditum inuiſerunt, quando id acciderit, inferiùs patebit.

LIII. — THEODORI ET THEOPHANIS FRATRVM CERTAMINA SVB MICHAELE.

Sed agendum iam de duobus egregijs Confeſſoribus in Ponto exulibus, edicto Imperatoris iã libertatis; Theodoro videlicet & Theophane fratribus Palæſtinis, S. Sabæ cœnobij profeſſoribus, quorũ ſub Leone certamina ſunt ſuperiùs recitatã. Quid autem egerint ſub Michaele, iam explicandum: *Ab exilio & alijs malis relaxati veniunt in Regiam noui Imperatoris, qui præferebat ſe ex humanitate permiſiſſe reditum: non re verà cum impietate præcedenti nihil cederet, incedebat in perſecutione. Atque illi quidem cum veniſſent in ciuitatem, & pietatem liberè prædicaſſent, multos ex reliqua multitudine, & ex ipſis etiam magiſtratibus in ſuam adducunt ſententiam, partim quidem per expoſitionem canonum, quos germanus frater Theophanes verſibus; partim autem per orationum magis oppoſitionem, quas magnum hic conſcripſit Theodorus. Verum enimuerò cùm tantam virorum virtutem non ferret Ioannes magus Ægyptius & Mambre ſodalis* (ita ſicut Theodorus Ioannem illum Anteſignanum Iconomachorum auctor appellat) *tam apertè reſplendere: eos includit in carcere.* Hic igitur etſi Imperator à perſecutione quieſcere profeſſus eſſet, tantum ſibi ſumpſit, vt contra eiuſdem Imperatoris edictum ambos fratres liberè loquentes in carcerem conieceſſit.

LIV.

Sed poſt hæc quæ ſecuta ſint proſequens auctor inſtitutam orationem ſic ait: *Ex poſtremò cum eis in ſermone congreſſus, cum non poſſet aduerſus illos decertare, ſed (vt dicitur) capream pugnans cum leonibus, conuerſus expellit è ciuitate, vt qui multum poſſet apud Imperatorem, tum quòd eſſet eius ſententiæ, tum quòd eſſet indutus habitu monaſtico, & quandam præ ſe ferret pietatis ſpeciem: per quandã & Imperatorem & multos ex ijs qui gerebant magiſtratum decepit ſcelleratus, & indignè paulò poſt aſcendit ſedẽ Patriarchalem. At illi quidem ſic expulſi ex ciuitate, extraneam regionem tanquam patriam videbant, propter Chriſtum verſantes in loco qui vocatur Seſtemium.* Ibi manſerunt vſque ad obitum Imperatoris. Conſummatum autem eorum certamen ſub eius filio Theophilo, ſuo loco dicturi ſumus.

Contigit & tunc ipſum Theodorum ab vrbe eijci, atque alios fugari; quod teſtatur ipſe Theodorus in epiſtola ad Patriarcham Hieroſolymitanum. Siquidem hoc eodem anno Thomas Patriarcha Hieroſolymitanus vbi accepiſſet, redditâ Eccleſiæ pace, detentos exilio Confeſſores eſſe dimiſſos, & Theodorum eſſe profectum Conſtantinopolim: eidem congratulatus officij & amoris plenas ad eum litteras dedit. Non extant illæ quidem, ſed ex ijs quas ad eum reddidit Theodorus tales fuiſſe conſpiciuntur. Sic enim illæ ſe habent[a].

a Theo. li. 2. ep. 112. Co. Colum.

Thomæ Patriarchæ Hieroſolymorum.

LV. — THEODORI AD THOMAM PATRIARCHAM HIEROS. EPISTOLA.

Quanto humiles affecti fuerimus gaudio ex ſapientiſſima quâ nos per epiſtolam dignata eſt allocutione: perſpicere licet ſupremæ beatitudini veſtræ, qui Apoſtolico gradu ſupereminentes, & fratris Domini per legitimam ſucceſſionem perſonam agentes, vel nudo aſſatu honorare nos inglorios poteratis, nedum tantarum laudum faſtigijs, à quibus nos tam longè abſumus, vt penè arbitrari nõ auſimus de nobis dicta hæc à vobis fuiſſe. Sed neque cuiuſpiam è fortibus viris eſſe hæc encomia, vt dumniſſimi Archiepiſcopi noſtri, cui vel omnium omnium laudationum iure congruat oratio. Enimuerò quã liter diuina æmulatio veſtra & benignitas poterat declarari? Nõ paterni affectus indicijs patefacta, ſicut & ſolis erumpens lux radijsque ſparſa diffunditur? qui alter vnanimis & conſpirãs nobiſcum ſenſus cognoſceretur, nõ ab ijs diſcretus, qui ad aduerſarios quaſcumque fuerunt ſponte confugiebant? De quibus etſi temerarium ſit, à nobis, æquum eſt loqui. His ſubijcit quæ ſuperius aliâ occaſione recitauimus his verbis.

LVI. — QVERELA THEOD. DE PATRIARCHIS ALEX. ET ANTIOCHENO.

Quid hoc rei eſt, quod feruente hæreſis perſecutione, contemnebat ſublimium ſedium Antiſtites, tanquam ſpiritu adiutores, & Apoſtolicæ conſtitutionis plenos, fraterno animo commoueri, manumque pro veritate certantibus compatiendo porrigere? Et ſi quid patitur (inquit[b]) vnum membrum, compatiuntur omnia membra, ſiue glorietur vnum membrum, congaudent omnia membra. Atqui omnium caput eſt totius Eccleſiaſtici corporis Chriſtus verus Dominus & Deus noſter. Quod ſanè Occidentis Apoſtolicus cùm præſtitiſſet, quantum profuerit, quid opus eſt loqui? partim quidem reſiſtentium mentes ſummoperè confirmans (vel exiguum quippe momentum vim & robur feſſis & laborantibus addere ſolet) partim impietatum inſolentiam à ſpiritu profecta reprehenſione profligans. Quo quid eſſe potuit ſalutarius? At verò qui idem facere cùm poſſent, minimè præſtiterunt, ſed contrarium: deterè miſer neque beatitudini veſtræ Angeli reuerentiâ, quantam illis debeatur reprehenſio.

b 2. Cor. 12.

Verùm hæc (vt omnes audierunt) finem iam ceperunt, Deo bona ſuneſtum draconem exterminante, & quidem atroci morte & apoſtaſia congruente. Nec tamen eo loco ſunt præſentia, quem ſuſpicata eſt: quoniam hiems quidem tranſit, nondum tamen ver expectatum, niſi quatenus ſerenitas quædam affulget, & hæc per nebulam ab aurora. Sufficit enim opinor, in ænigmate adumbrari orationem: quia nec docere ipſi eximiam prudentiam veſtram, neque ego, ſi tempus permitteret, clariora proferrem. Hæc cauſa fuit, vt ſacri apices veſtri nihil proficerent. Qui enim proficerent, nobis in hunc locum procul ab vrbe proiectis, vt alijs quoque [illegible] fugatis?

LVII. DE COLLECTA PRO LOCIS SANCTIS HIEROSOLYMORVM.

Itaq; nec collecta, quemadmodum cupiebamus, facta ſunt præter eam de qua in pitacio inſerto indicatum eſt, ijs qui ebiulerunt acceptiſſe potius quàm dediſſe gratiam profitentibus, quòd digni fuerint, qui ſanctiſſimis locis communicarent, in quibus magnum pietatis myſterium peractum eſt, Deus in ſpecie noſtra apparens. O ineffabile prorſus miraculum! Quem quidem etiam picturâ expreſſum, paternâ traditione, ſeu diuino præconio, nos, vel potiùs terra vniuerſa, confitemur & adoramus, ab ipſis prædicationis carceribus & initijs. Aliter enim non confitemur Chriſtum, ſicut vos beatiſſimi docetis. negant verò Iudæorum more diri nominis iconomachi tamquàm à malo dæmone agitati. Quem tu ipſum Deum flectentibus precibus propitium reddas, ô diuinum & ſacrum caput; vt populi ſeductricem hæreſim auertat, Fideiq; Orthodoxæ ſolem attollat. Deinde vt nos minimos filios tuos foueat, beatiſſimi Patris, & Præſulis noſtri Nicephori veſtigijs adhærentes. Faxit. Deſeruientes vobis Patres, laudatosq; fratres noſtros, ego & frater meus Theſſalonicæ Deo chariſſimus Archiepiſcopus plurimum ſalutamus. ex ſancta enim facie tua ante pedes tuos magis benedici ambos & quotquot nobiſcum ſunt, dicere congruentius. hactenùs ad Thomam Patriarcham Hieroſolymorum Theodorus.

LVIII. Hic idem pariter annus numeratur primus [a] Habdarraghman Regis Sarracenorum in Hiſpania, cuius primordijs Cordubæ, vbi ſedé Regni fixerat, coronati ſunt martyrio Adulphus & Ioannes, quorum glorioſum agonem latiſſimè ſcripſit Spera in Deo Abbas. teſtatur id quidem S. Eulogius [b] in ſuo Memoriali Sanctorum, eiuſdem temporis ſcriptor. ait enim: *Artemia & ipſa ſummæ ſanctimoniæ fœmina geminum pignus per martyrialem obitum olim cœlo præmiſerat, Adulphum ſcilicet & Ioannem, qui in primordio Regni principis huius viriliter de hoſte triumphârunt, quorum inſtar ſiderum cœli geſta micantia ad emolumentum Eccleſiæ ſanctæ & exemplum debilium ſenex & magiſter noſter atque illuſtriſſimus doctor, de quo in libro primo meminimus. beatæ recordationis & memoriæ Spera in Deo Abbas lætiori ſtylo compoſuit.* hæc Eulogius. Sed perierunt adeò inſignia Martyrum monumenta. Fuerunt iſti primitiarum manipuli à nobili Eccleſia Cordubenſi oblati Domino, quos ingens ſequuta meſſis Martyrum falce Sarracenorum obtruncatorum, de quibus ſuo loco dicturi ſumus.

a Ambroſ. Moral. in Schol. ad Eulog.
b Eulog. in Memorial. Sanct. li. 2. c. 8.
PRIMITIÆ MARTYRVM CORDVBENSIVM.

LIX. Hoc eodem anno reddunt Annales Francorum in rebus geſtis Ludouici Imperatoris motus Fortunati Gradenſis Patriarchæ maieſtatis rei. Quales iſti fuerint, ſic accipe ab eorum auctore Ludouici domeſtico: *Fortunatus Patriarcha Gradenſis cùm à quodam presbytero ſuo nomine Tiberio apud Imperatorem, fuiſſet accuſatus, quod Liudeuuitum ad perſeuerandũ in perfidia quã cœperat, hortaretur, eumq; ad caſtella ſua munienda, artifices & murarios mittẽdo iuuaret, & ob hoc ad Palatiũ ire iuberetur. Primò velut iuſſionẽ impleturus in Iſtriã profectus eſt. Inde ſimulato reditu ad Gradum ciuitatem, nullo ſuorum, præter eos cum quibus tractauerat, ſuſpicante, nactus occaſionem, clàm nauigauit, veniensq; Iadertam Dalmatiæ ciuitatem, Ioanni Præfecto prouinciæ illius, fugæ ſuæ cauſas aperuit. qui eum naui ſtatim impoſitum, Conſtantinopolim miſit.* hæc de Patriarcha Gradenſi.

FORTVNATVS EPISC. GRADENSIS FVGIT CONSTANTINOPOLIM.

LX. Quòd igitur hic maieſtatis reus dictus ſit Fortunatus apud Ludouicum Imperatoré, & vt vitaret, ne in eius manus incideret, fugerit Conſtantinopolim: poſſumus intelligere, ipſam Gradenſem ciuitaté fuiſſe tũc ſub dominio Ludouici Imperatoris, perſeueráſſeque eo ſtatu, quo Carolus eius pater reliquerat. Etenim vt in eiuſdem Caroli Magni teſtamento apparet, quod in fine vitæ ipſius recitatur ab Eginhardo, inter Archiepiſcopatus in prouincijs poſitos Carolo ſubiectis, numerantur Forumiulij & Gradus Eccleſiæ. Per Forumiulium autem intelligendum eſſe Aquileienſem Patriarchatum, ſatis ſuperque dictum eſt ſuperiùs, vbi actum eſt de Foroiulio ciuitate, deque Paulino Patriarcha Foroiulienſi. Parebant namque Imperatori omnes illæ prouinciæ, nam Eginhardus qui fuit eidem Carolo à ſecretis, & quæ vidit ſcripſit, dum deſcribit eiuſdem Imperatoris dominium & regiones quas ſuo ſubiecit Imperio, iſtas numerat poſt alias recenſitas prouincias, Iſtriam, Liburniam, & Dalmatiam, *exceptis*, inquit, *maritimis ciuitatibus, quas ob amicitiam & iunctum cum eo fœdus, Conſtantinopolitanum habere permiſit.* hæc ibi. Præterijt iſta Sabellicus, vel potiùs præterierunt ipſum iſta.

DOMINIVM FRANCORVM.

Quod autem ad eumdem Fortunatum Patriarcham ſpectat, manſit biennio Conſtantinopoli, vſq; ad annum Redemptoris octingẽteſimum quartum: tunc verò occaſione legationis miſſæ à Michaële ad eumdem Imperatorem Ludouicum, ipſe cooptari inter eoſdem Legatos curans, eo nomine ſibi parauit ſecuritatem apud Imperatorem, vt ſuo loco dicturi ſumus.

IESV CHRISTI
Annus 822.

PASCHALIS PAP. Annus 6. LVDOVICI 9. IMPP. MICHAEL. BALBI 2.

I. OCTINGENTESIMVS vigeſimus ſecundus annus adeſt, Indictione decimaquintâ notatus, quo Ludouicus Imperator cùm ſemel inflictum ex morte Bernhardi Italiæ Regis, eius nepotis, & ex alijs quę peccaſſet in fratres, atque cognatos, conſcientiæ vulnus numquam ſanare potuiſſet, quòd ex eorum memoria indies acriùs recrudeſceret, eò quòd eius neci cauſam dediſſe videri poſſet, dum non indulſiſſet ſponte venienti atque ſuppliciter veniam deprecanti (ſicut eſt ſententia Dauid dicentis: Conuerſus ſum in ærumna mea dum configitur ſpina) ad remedium conſequendum ipſe ſe, volens, libenſque ſubiecit publicæ pœnitentiæ, quæ ab Eccleſia quàm rariſſimè, nec niſi magnâ vrgente cauſâ, irrogari priuato homini alicui conſueuit. Sed quòd magis eius ea in re commendat erga Deum pietatem, & aduerſus peccatum odium implacabile, illud fuit; quòd non ſatis ſibi viſum præſulibus alicuius Eccleſiæ coram ciuitatis vnius populo eandem publicam agere pœnitentiam, ſed in generali conuentu, quem ob eam cauſam indixit, ad quem Epiſcopi conuenirent; Principes & magiſtratus, & alij qui denſo agmine adeſſe conſueuerunt, exhibere ſe voluit. Atque de rerum eius domeſticus qui aderat ſcriptor rerum geſtarum eius habeat, licèt breuiter quæ ſunt acta recenſeat, videamus, qui ait.

II. *Anno hunc ſequenti* (hoc ipſo ſcilicet) *Imperator conuentum generalem coire iuſſit in loco cuius vocabulum eſt, Attiniacum: in quo conuocatis ad Concilium Epiſcopis, Abbatibus, ſpiritalibusq; viris, necnon Regni ſui proceribus, primò quidem fratribus reconciliari ſtuduit, quos inuitos attondere fecerat; deinde omnibus quibus aliquid læſuræ intuliſſe videbatur. Poſt hæc palam ſe errâſſe confeſſus, & imitatus Theodoſij Imperatoris exemplum pœnitentiã ſpontaneam ſuſcepit tam de his, quã quæ in Bernhardũ nepotem proprium geſſerat. Et corrigens ſi quid talium vel à ſe, vel à patre ſuo geſtum reperire alicubi potuit, etiam plurimarũ eleemoſynarum largitione, ſed & ſeruorum Chriſti orationum inſtantia, necnon propria ſatisfactione adeò diuinitatem ſibi placare curabat, quaſi hæc quæ legaliter ſuper vnumquemq; decurrerant, ſua geſta fuerint crudelitate.* habent eadem veteres Annales, & alij fermè omnes, qui res Francorum ſcriptis ſunt proſequuti.

III. Sed quibus ritibus eadem tum iſta publica ſolerent fieri pœnitentia, in eiuſdem Imperatoris Capitularibus hæc ſcripta reperiuntur: [d] *Vt pœnitentes tempore quo pœnitentiam petunt, impoſitionem manus ſuper caput & cilicium à ſacerdote, ſicut vbiq; conſtitutum eſt, conſequantur.* & ſequenti capite: *Omni tempore ieiunij manus pœnitentibus à ſacerdotibus imponatur.* & inferiùs: [e] *Criminalia peccata multis ieiunijs & crebris manus ſacerdotis impoſitionibus, eorumq; ſupplicationibus iuxta canonum ſtatuta placuit purgari: ita vt nemo ſine manus impoſitione Epiſcopi aut eius iuſſu alicuius presbyteri ſe credat à ſuo facinore abſolutũ, &c.* probat hæc enim tam ex veteri lege quàm etiam Euangelica. Et inferiùs de iiſdem ſequenti capite: [f] *Vt ſecundùm formam canonum pœnitentibus detur pœnitentia; & prius eos à communione ſuſpenſos ad officium Eccleſiæ excubare faciant, & inter reliquos pœnitentes ad manus impoſitionem crebrò recurrere, expleto autem ſatisfactionis tẽpore, ſacerdotali prece [illegible] manus impoſitionem iuxta ordinem ſacramentorum & canonum*